

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Powiecie Koszalińskim
na lata 2023-2028

KOSZALIN, GRUDZIEŃ 2022

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	3
WSTĘP.....	4
ROZDZIAŁ 1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU.....	9
1.1. Informacje dotyczące obszaru.....	9
1.2. Zarys sytuacji społeczno – demograficznej.....	10
ROZDZIAŁ 2. DIAGNOZA SPOŁECZNA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.....	11
2.1. PROBLEMY SPOŁECZNE	11
2.1.1. Bezrobocie	11
2.1.2. Przestępczość	21
2.1.3. Przemoc w Rodzinie	23
2.1.4. Uzależnienia	34
2.1.5. Niepełnosprawność	38
2.1.6. Osoby w podeszłym wieku i przewlekle chore	42
2.1.7. Pomoc dla cudzoziemców	44
2.1.8. Handel ludźmi	47
2.1.9. Zagrożenie stanem epidemicznym	49
ROZDZIAŁ 3. ZASOBY	51
3.1. POWIATOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE POMOCY SPOŁECZNEJ	51
3.1.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	51
3.1.2. Domy Pomocy Społecznej	56
3.2. OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ	57
3.3. JEDNOSTKI WSPIERAJĄCE SYSTEM	60
3.4 OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	61
3.5. PLACÓWKI OŚWIATOWE	62
3.6. POWIATOWY URZĄD PRACY	63
ROZDZIAŁ 4. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	65
4.1. ANALIZA SWOT	65
4.2. MISJA I WIZJA.....	68
4.3. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA	68
4.3.1. I cel strategiczny: PRAWIDŁOWO FUNKCJONUJĄCA RODZINA	68
4.3.1.1. Cel operacyjny: Rodzina bez przemocy	68
4.3.1.2. Cel operacyjny: Zapewnienie dzieciom pozbawionym prawidłowej opieki pieczy zastępczej.....	69
4.3.1.3. Cel operacyjny: Prawidłowe funkcjonowanie rodzin	69

4.3.1.4. Cel operacyjny: Przestrzeń społeczna otwarta na potrzeby osób starszych	70
4.3.2. II Cel strategiczny: ZMNIEJSZENIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW ORAZ ŁAGODZENIE JEJ NEGATYWNYCH SKUTKÓW	71
4.3.2.1. Cel operacyjny: Ograniczenie bezrobocia oraz łagodzenie jego negatywnych skutków	71
4.3.2.2. Cel operacyjny: Wspieranie lokalnego rynku pracy	71
4.3.2.3. Cel operacyjny: Zmniejszenie zagrożenia uzależnieniami	72
4.3.3. III Cel strategiczny: WYRÓWNANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	72
4.3.3.1. Cel operacyjny: Tworzenie osobom niepełnosprawnym optymalnych warunków funkcjonowania społecznego	72
4.3.4. IV Cel strategiczny: ZAPEWNIENIE OPTYMALNYCH WARUNKÓW POBYTU W JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ POWIATU	73
4.3.4.1. Cel operacyjny: Kompetentna i wykwalifikowana kadra pomocy społecznej	73
4.3.4.2. Cel operacyjny: Zapewnienie standardu usług świadczonych przez powiatowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej	74
4.3.5. V cel strategiczny: ZBUDOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU ROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE	74
4.3.5.1. Cel operacyjny: Współpraca z samorządami oraz promowanie skutecznych rozwiązań w zakresie polityki społecznej	74
4.3.5.2. Cel operacyjny: Zbudowanie skutecznego systemu pomocy dziecku i rodzinie...	75
4.3.5.3. Cel operacyjny: Monitoring i ewaluacja strategii	75
4.4. WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII	76
4.5. PROGNOZA ZMIAN W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ STRATEGII	77
4.6. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE.....	79
4.7. MONITOROWANIE REALIZACJI I EWALUACJA STRATEGII.....	80
ROZDZIAŁ 5. PODSUMOWANIE	82
ROZDZIAŁ 6. KARTA REALIZACJI CELÓW STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM NA LATA 2023-2028.....	83

WYKAZ SKRÓTÓW

Centrum – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie

IPI – Indywidualny Program Integracji

IPU – Indywidualny Program Usamodzielnienia

KMP – Komenda Miejska Policji w Koszalinie

MOW – Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Polanowie

Ngo - Organizacje pozarządowe (non governmental organisation)

NK – procedura Niebieskiej Karty

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PPP-P – Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koszalinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie

DPS – Dom Pomocy Społecznej

OREW – Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy w Bobolicach

ORPZ – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Warninie

Strategia – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2023 – 2028

SWOT - podstawowe narzędzie zarządzania strategicznego. Skrót SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich wyrazów: strenghts – siły, atuty; weaknesses – słabości; opportunities – szanse, okazje; threats – zagrożenia.

WSTĘP

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Zgodnie z wymogami wynikającymi z art.19 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, uchwałami Rady Powiatu w Koszalinie (nr XXIV/263/2002 z 5 kwietnia 2002r., Nr II/19/06 z dnia 14 grudnia 2006r., oraz XVI/120/16 z dnia 29 lutego 2016 r) zostały przyjęte do realizacji już trzy *Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim*, obejmujące lata 2002 – 2006, 2007 – 2015 oraz 2016 -2024. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2016 - 2024 od czasu uchwalenia nie była aktualizowana. Z uwagi na duży zakres zmian w obszarze społecznym oraz nowymi wytycznymi dotyczącymi konieczności porównywania wartości mierników / wskaźników (z lat poprzednich i docelowych) określonych w Strategii oraz pojawienie się nowych problemów społecznych koniecznym jest uchwalenie nowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2023 – 2028.

W pracach nad opracowaniem *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2023-2028* obejmującej między innymi zadania wynikające z uregulowań prawnych, w tym z ustawy o samorządzie powiatowym i ustawie o pomocy społecznej, wykorzystane zostały obowiązujące dokumenty planistyczne województwa, powiatu i gmin, a także materiały i opracowania udostępnione m.in. przez Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie.

Strategia w wyniku aktualizacji jest spójna z:

- Strategią „Europa 2020” – w swoich założeniach dokument zakłada stworzenie inteligentnej i zrównoważonej gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność społeczną, terytorialną i gospodarczą. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2016 - 2024 w kierunkach działań zakłada m.in. wsparcie i integrację osób zagrożonych wykluczeniem (w tym między innymi osób doznających przemocy, niepełnosprawnych, uzależnionych, zagrożonych ubóstwem i bezdomnością).
- „Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030” – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim wpisuje się w następujące cele szczegółowe Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego: 1) wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne; 2) redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do świadczonych usług w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
- „Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030” – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2016-2024 wpisuje się w cel główny: efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Ponadto Strategia jest tożsama z celami szczegółowymi – Cel 1): Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym – kierunki interwencji: wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo, zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje

społeczno – gospodarcze, przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych, rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów; Cel 2): Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych – kierunki interwencji: rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach, wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym; Cel 3): Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie – kierunki interwencji: wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym, poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

- „Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej” – Cel Główny Programu (do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostawcami usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego) wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim z powodu wyznaczania kierunków polityki na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. Powiatowa Strategia tożsama jest z obszarami działań określonymi w Programie: Obszar I - Solidarna wspólnota lokalna (kierunki działania: poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych, wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej, poprawa organizacji świadczenia usług publicznych na poziomie lokalnym, zwiększenie sprawności funkcjonowania instytucji państwa, w tym administracji), Obszar II – Solidarny Rynek Pracy (kierunki działań: wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej, rynek pracy zapewniający wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich dla rozwoju Polski).
- „Programem wieloletnim Senior+ na lata 2021-2025” – Zarówno cel strategiczny (zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym poprzez dofinansowanie rozbudowy infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”, tj. wsparcie działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+), jak i cel operacyjny (wsparcie seniorów – osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej – poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej – w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym) są tożsame z działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2016 – 2024.
- „Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030” – W wskazanym dokumencie określono priorytety i działania skoncentrowane na kilku obszarach: „przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałania bezdomności, rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii

społecznej, wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy”. Wszystkie priorytety są realizowane także w ramach działań wskazanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim, a cel główny Programu („redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne”) jest tożsamy z celami zawartymi w Strategii.

- „Strategią na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030” – Celem głównym Strategii jest włączenie społeczne i zawodowe osób z niepełnosprawnościami. Podobne założenia zawarte są w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim. W związku z powyższym także wszystkie wyznaczone kierunki (priorytety): 1) Niezależne życie, 2) Dostępność; 3) Edukacja, 4) Praca, 5) Warunki życia i ochrona socjalna, 6) Zdrowie, 7) Budowanie świadomości, 8) Koordynacja, są zgodne z działaniami określonymi w powiatowym dokumencie.
- „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” – Strategia jest tożsama z celem głównym wskazanego dokumentu: „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym” oraz celami szczegółowymi. W sferze społecznej przewidywane efekty realizacji przytaczanego dokumentu tj. „ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju” wpisuje się w działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
- „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030” – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim wpisuje się w cel główny (Wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków) oraz w cele szczegółowe (Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne),
- Strategią rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim wpisuje się w Cel strategiczny 1: „Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci”, Cel strategiczny 2: „Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu”, Cel strategiczny 3: „Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności”, Cel strategiczny 4: „Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi”, Cel strategiczny 5: „Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością”.
- „Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030” – Strategia wpisuje się w cele strategiczne: 1) otwarta społeczność, 2) sprawny samorząd.
- „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020” (RPO WZ) i jego założeniami do nowej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027.
- oraz innymi programami (w tym Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020).

Określone w Strategii cele są spójne z powyższymi dokumentami i mogą przyczynić się

do właściwej realizacji każdego z tych dokumentów.

Wartym podkreślenia jest fakt, że obecnie trwają prace nad innym dokumentem mającym rangę strategii - Strategia Demograficzna 2040. Po wstępnym zapoznaniu się z projektem ww. program, jest tożsamy z celami i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2016-2024 w celach szczegółowych: Cel szczegółowy 1 - Wzmocnienie rodziny: (m.in. kierunki działań: zabezpieczenie finansowe rodzin, wsparcie trwałości rodzin, popularyzacja kultury sprzyjającej rodzinie, wzmocnienie współpracy z III sektorem i innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny), Cel szczegółowy 2 - Znoszenie barier dla rodziców chcących mieć dzieci, (m.in. kierunki działań: rozwój infrastruktury i usług potrzebnych rodzinom, rozwój rynku pracy przyjaznego rodzinie), Cel szczegółowy 3 - Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk (m.in. kierunki działań: podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk na szczeblu samorządowym).

Zdobyte w toku konstruowania *Strategii* informacje pozwoliły na diagnozę problemów społecznych występujących na terenie Powiatu Koszalińskiego, a tym samym wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Dzięki *Strategii* możliwe jest planowanie rozwoju wyznaczonych obszarów polityki społecznej oraz racjonalne podejmowanie działań na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców Powiatu. *Strategia* wskazuje priorytety i kierunki działań dla wszystkich podmiotów (samorządów terytorialnych, instytucji, placówek, organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych) działających w obszarze polityki społecznej. *Strategia* określa w szczególności kierunki działań zmierzających do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania pomocy społecznej, skutecznej profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Dzięki diagnozie problemów społecznych w powiecie oraz analizie otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego głównych obszarów problemowych polityki społecznej - możliwe zostało wskazanie priorytetowych działań (ustalenie misji polityki społecznej, wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych oraz działań niezbędnych do ich realizacji).

Istotne znaczenie dla powodzenia realizacji *Strategii* ma monitoring i ocena sposobu jej wdrażania. Jest to niezbędne dla zapewnienia zgodności efektów końcowych z przyjętymi założeniami.

W *Strategii* uwzględniono stopień rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu, zwłaszcza w kontekście możliwości wykorzystania społecznego potencjału. Celem określenia właściwych celów i kierunków działań podjęto społeczną dyskusję nad kondycją i wizją rozwoju Powiatu w zakresie potrzeb społecznych.

Analiza mocnych i słabych stron Powiatu wskazała możliwe i konieczne obszary aktywności społecznej prowadzące do tworzenia sprawnego systemu pomocy i rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Powiatu i pozwoliła określić cele strategiczne i operacyjne.

Narzędziami realizacji *Strategii* są plany i programy operacyjne. Programy są dokumentami otwartymi, kroczącymi, korygowanymi w zależności od zmian w otoczeniu

zewnątrznym i wewnętrznym Powiatu. Są to następujące dokumenty:

- Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 - 2024;
- Powiatowy Programu Zapobiegania Przemocy oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego;
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie w Powiecie Koszalińskim na lata 2018 – 2025;
- Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Koszalińskim na lata 2018 – 2022 oraz kolejnych, będących w przygotowaniu;
- Powiatowy program profilaktyczny mający na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie „Rodzina Bez Przemocy” na lata 2019 – 2022 oraz kolejnych, będących w przygotowaniu.

O ostatecznym znaczeniu i wartości Strategii z pewnością zdecydowały zawarte w dokumencie priorytety i praktyczne działania niezbędne do realizacji celów. Dlatego w pracach nad Strategią tak ważny był udział ekspertów i praktyków, a także etap konsultacji społecznych.

Strategia jest efektem pracy zespołu powołanego przez Starostę Koszalińskiego do jej opracowania, który przy współudziale przedstawicieli samorządów gminnych, instytucji, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej przygotował niniejszy dokument.

Ze względu na specyfikę przedmiotu *Strategii* - do składu zespołu zaproszeni zostali specjaliści w dziedzinie pracy socjalnej i organizacji pomocy społecznej, kadra kierownicza wybranych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, przedstawiciele administracji samorządowej i organizacji pozarządowych oraz radni Rady Powiatu.

Zespół do spraw opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych tworzą:

- 1) Ewa Paprocka – Palkowska - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie;
- 2) Radosław Płoszaj - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie;
- 3) Karolina Szaranek - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie;
- 4) Waldemar Maniak – Centrum Usług Wspólnych Powiatu Koszalińskiego;
- 5) Agnieszka Walczak - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie;
- 6) Agnieszka Ławrynowicz - Rada Powiatu w Koszalinie;
- 7) Maria Miler - Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie;
- 8) Jolanta Wyszynska - Dom Pomocy Społecznej w Mielnie;
- 9) Elżbieta Majcher - Dom Pomocy Społecznej w Żydowie;
- 10) Małgorzata Ruhnke - Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koszalinie;
- 11) Paweł Osowski - Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy w Bobolicach, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Wykluczonych i Zagrożonych Wykluczeniem „Wspólny Świat”;
- 12) Anna Pooch - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Polanowie;
- 13) Ewa Olszewska - Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Warninie;
- 14) Paulina Wiśniewska – Basiak - Komenda Miejska Policji w Koszalinie;
- 15) Aleksandra Bodnar - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie;
- 16) Jolanta Stępień - Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach;

- 17) Kornelia Liśkiewicz - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mielnie;
- 18) Justyna Kosek - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Polanowie;
- 19) Karolina Gargas - Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej;
- 20) Karina Gębal – Stowarzyszenie „Mój Dom – Moje Miejsce Na Ziemi”, Dom Pomocy Społecznej w Parsowie,
- 21) Piotr Jaśkiewicz - Fundacja Nauka dla Środowiska;
- 22) Łukasz Storch - III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych, Sąd Rejonowy w Koszalinie;
- 23) Ewa Zagórska - Wydział Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Koszalinie;
- 24) Mariusz Ryndzewicz - Referat Zarządzania Projektami Starostwa Powiatowego w Koszalinie;
- 25) Małgorzata Czerwińska – Jaśkiewicz - Politechnika Koszalińska Wydział Nauk Ekonomicznych.

Zespół przyjął metodę pracy zdalnej za pośrednictwem poczty e-mail. Projekt *Strategii* zgodnie z ustaleniami Zespołu, został przedstawiany do konsultacji społecznych oraz z właściwymi terytorialnie gminami, w wersji elektronicznej, na stronach internetowych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie oraz Starostwa Powiatowego w Koszalinie.

ROZDZIAŁ 1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

1.1. Informacje dotyczące obszaru

W granicach administracyjnych Powiatu Koszalińskiego znajduje się osiem gmin:

- Bobolice, Mielno, Polanów i Sianów – o statusie miejsko – wiejskim;
- Będzino, Biesiekierz, Manowo, Świeszyno – o statusie wiejskim.

Ogółem w powiecie znajduje się ponad 300 miejscowości. W centrum Powiatu znajduje się Koszalin – miasto na prawach powiatu, które jest także siedzibą władz Powiatu Koszalińskiego i niektórych jednostek organizacyjnych (np. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej). Najbliższe otoczenie w ramach województwa zachodniopomorskiego stanowią powiaty: kołobrzeski (od zachodu), białogardzki (od południowego zachodu), sławieński (od północnego wschodu), szczecinecki (od południowego wschodu), oraz poza województwem słupski i bytowski (od wschodu). Północną granicę Powiatu wyznacza trzydziestokilometrowy pas wybrzeża Morza Bałtyckiego. Gminy Mielno, Sianów, Manowo, Świeszyno, Biesiekierz i Będzino sąsiadują z Koszalinem. Otoczenie międzynarodowe Powiatu tworzą kraje basenu Morza Bałtyckiego.

Powiat ma charakter rolniczy i turystyczny, a jego powierzchnia wynosi 1669 km², z czego: 56 976 hektarów zajmują grunty orne, 402 hektary sady, 8 332 hektary łąki, 5 606 hektarów pastwiska, 71 509 hektarów lasy i grunty leśne, a 24 085 hektarów to pozostałe grunty. Powiat Koszaliński należy do najciekawszych turystycznie i ekologicznie regionów

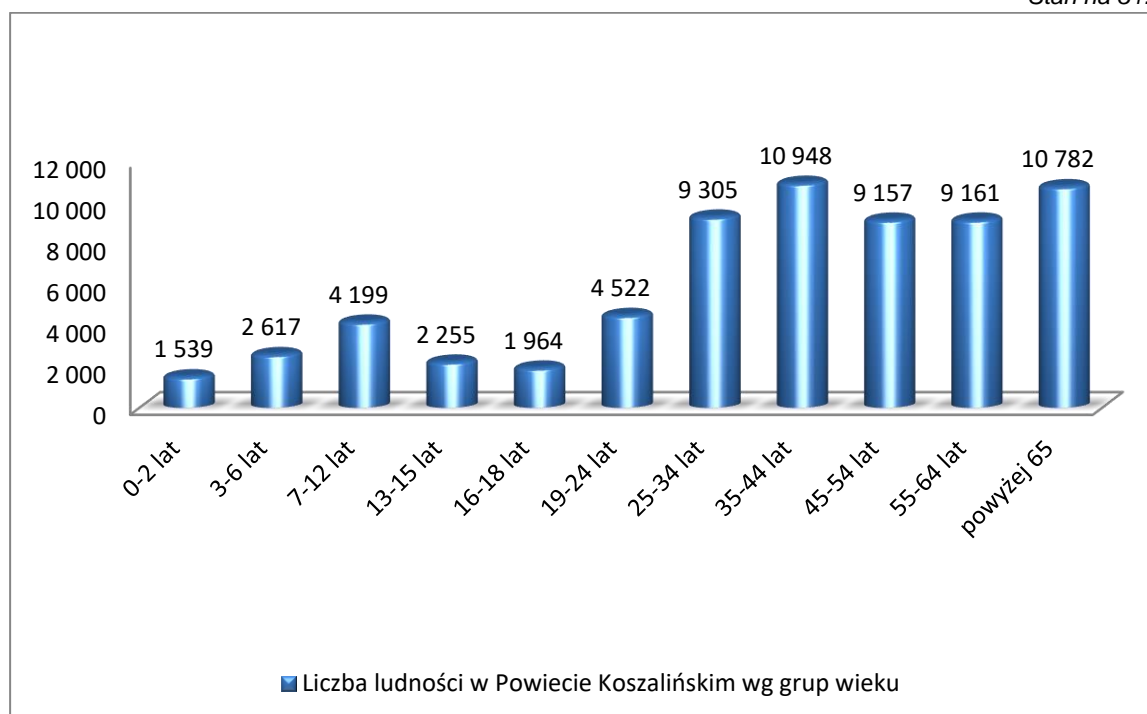
Polski. Na terenie Powiatu zamieszkuje 66 449 osób.

Tabela nr 1
Liczba ludności w Powiecie Koszalińskim
Stan na 31.12.2021 r.

Liczba ludności w Powiecie Koszalińskim	
ogółem	66 449
kobiety	33 262
mężczyźni	33 187

Źródło – Główny Urząd Statystyczny

Wykres nr 1
Liczba ludności w Powiecie Koszalińskim wg grup wieku
Stan na 31.12.2021 r.

Źródło – Główny Urząd Statystyczny

1.2. Zarys sytuacji społeczno - demograficznej¹

Analizując sytuację demograficzną Polski stwierdzić należy, że obserwowane są od niemalże 30 lat, trendy spadku liczby ludności. W związku z tym przyjąć należy, że sytuacja demograficzna Polski jest trudna. Utrzymuje się niski poziom dzietności, specjaliści zauważają zdecydowanie mniejszą liczbę kobiet w rozrodczym wieku. Ponadto zjawisko długiego trwania życia przyczyni się do tzw. starzenia się społeczeństwa (wzrost liczby i udziału w ogólnej populacji ludności w najstarszych rocznikach wieku).

¹ Opracowano na podstawie: Sytuacja demograficzna Polski do 2020 r. Zgony i umieralność, Analizy statystyczne GUS, Warszawa 2021.

Główny Urząd Statystyczny prognozuje, że do 2050 r. liczba ludności w Polsce będzie mniejsza o niespełna 4,5 mln. Największy wpływ na to będzie miała umieralność (nawet 430 tys. zgonów w 2050 r.). Nie przewiduje się także wzrostu liczby urodzeń. Co prawda zakłada się wzrost współczynnika dzietności, ale liczebność potencjalnych matek (obecnie są to kilkuletnie kobiety) spowoduje, że liczba urodzeń będzie stosunkowo niska (ok. 255 tys. w 2050 r.).

Tendencja ta widoczna jest także w Powiecie Koszalińskim, maleje liczba urodzeń, zwiększa się udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Pomimo to, prognozy demograficzne dotyczące ogólnej liczby mieszkańców w Powiecie Koszalińskim wykazują korzystne tendencje. Liczba ludności na terenie Powiatu będzie przynajmniej utrzymywać się na podobnym poziomie. Jest to efekt dodatniego salda migracji na teren Powiatu, mieszkańców Koszalina, a także ludności innych części Polski, którzy inwestycje (głównie z zakresu budownictwa mieszkaniowego) lokalizują w powiecie.

Tabela 2

Prognoza liczby mieszkańców Powiatu Koszalińskiego do roku 2030

Rok	Rok 2010	Rok 2015	Rok 2020	Rok 2025	Rok 2030
Liczba mieszkańców	65,2	66,6	66,5	67,5	68,00

Źródło – Główny Urząd Statystyczny

ROZDZIAŁ 2. DIAGNOZA SPOŁECZNA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO

2.1. PROBLEMY SPOŁECZNE

2.1.1. Bezrobocie

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych

- Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiecie Koszalińskim na koniec 2021r. wynosiła 2 636 osób. Z przedstawionej poniżej tabeli wynika, że bezrobocie w Powiecie Koszalińskim w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie, w przedziale procentowym od 11,4% do 14,1 %. Zauważyć można także spadek w stosunku roku 2021 do 2020 aż o 302 osoby co stanowi 10,3%.

Tabela 3
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2017 - 2021

	Polska tys.	woj. zachodniopomorskie	Powiat Koszaliński
XII 2017	1.081,7	52 599	2 709
XII 2018	968,9	46 002	2 476
XII 2019	867,2	41 771	2 337
XII 2020	1.046,8	52 018	2 938
XII 2021	895,2	43 446	2 636

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Stopa bezrobocia

Na koniec roku 2021 stopa bezrobocia w Powiecie Koszalińskim wynosiła 13%, w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku zmniejszyła się o 1,1 %. Warty podkreślenia jest fakt, że w czerwcu 2015 stopa bezrobocia w powiecie wyniosła aż 22,1 %. Oznacza to spadek o 9 %.

Tabela 4
Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2018 - 2021

	Polska	woj. zachodniopomorskie	miasto Koszalin	Powiat Koszaliński
XII 2018	5,8%	7,4%	5,0%	12,4%
XII 2019	5,2%	6,7%	4,3%	11,4%
XII 2020	6,2%	8,3%	6,1%	14,1%
XII 2021	5,4%	7,1%	5,5%	13,0%

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Struktura bezrobocia

Tabela 5
Wybrane kategorie bezrobotnych
w Powiecie Koszalińskim

	PUP Koszalin		
	Ogółem	Powiat Koszaliński	% w ogólnej liczbie zarejestrowanych w Powiecie Koszalińskim
XII.2021	5 427	2 636	100,0
Kobiety	2 952	1 565	59,3
Bezrobotni z prawem do zasiłku	686	407	15,4
Osoby dotychczas niepracujące	465	250	9,4
bez kwalifikacji zawodowych	2 007	1 051	39,8
bez doświadczenia zawodowego	858	448	17,0
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	162	82	3,1

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Tabela 6
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

	PUP Koszalin		
	Ogółem	Powiat Koszaliński	% w ogólnej liczbie zarejestrowanych w Powiecie Koszalińskim
Długotrwale bezrobotni	3 367	1 660	62,9
Osoby do 30 roku życia	1 031	603	22,8
<i>W tym:</i>	<i>431</i>	<i>269</i>	<i>10,2</i>
<i>do 25 roku życia</i>			
powyżej 50 roku życia	1 641	740	28,0
Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż.	993	566	21,4
niepełnosprawni	381	143	5,4

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Ponad połowę liczby bezrobotnych stanowią kobiety. W ogólnej liczbie najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych mieszkańców Powiatu Koszalińskiego stanowią osoby długotrwale bezrobotne – 62,9 % oraz osoby bez kwalifikacji zawodowych - 39,8 %. W diagnozie zawartej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2024 także osoby długotrwale bezrobotne oraz bez kwalifikacji zawodowych stanowili

najliczniejszą grupę. Zgodnie z *ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022r. poz. 690 z późn. zm.)* „długotrwale bezrobotny” to „osoba pozostająca w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych”. Natomiast określenie: „bez kwalifikacji zawodowych” oznacza bezrobotnego nieposiadającego kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Dużym problemem jest również bezrobocie osób powyżej 50 roku życia, które stanowią 28,0 % oraz bezrobocie ludzi młodych (do 30 roku życia), którzy stanowią 22,8 % ogółu.

Ruch Bezrobotnych

Napływy i odpływy w powiatach

W roku 2021 zarejestrowało się w PUP Koszalin (napływ) - 5 726 bezrobotnych, wyłączono z PUP (odpływ) - 6 388 bezrobotnych.

Tabela 7
Napływy i odpływy bezrobotnych
w latach 2017 - 2021

ROK	Powiat Koszaliński		
	NAPŁYW	ODPŁYW	SALDO
2017	4 899	5 511	↓ -612
2018	4 242	4 475	↓ -233
2019	3 706	3 845	↓ -139
2020	3 274	2 673	↑ +601
2021	2 712	3 014	↓ -302

Źródło – Sprawozdanie z działalności
Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Tabela 8
Przyczyny wyrejestrowań bezrobotnych z ewidencji w 2021 r.

Wyszczególnienie	Powiat Koszaliński
Wyłączeni z ewidencji w roku 2021	3 014
z tytułu:	
podjęcia pracy	2 065
rozpoczęcia szkolenia	68
rozpoczęcia stażu	64
rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	1

rozpoczęcia prac społecznie użytecznych ²	188
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej formy pomocy	64
nie potwierdzenia gotowości do pracy ³	174
dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	128
podjęcia nauki	6
osiągnięcia wieku emerytalnego	72
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	18
nabycia uprawnień do świadczenia przedemerytalnego	19
innych	147

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Oferty i podjęcia pracy

W 2021 roku PUP w Koszalinie dysponował 7 484 wolnymi miejscami pracy i miejscami aktywizacji zawodowej. W porównaniu z rokiem 2020 liczba wpływających ofert pracy zwiększyła się o 1 247 (wzrost o 20%). Z analizy danych wynika także, że znacznie więcej wolnych miejsc pracy znajduje się na terenie miasta Koszalin, niż na terenie Powiatu Koszalińskiego.

Tabela 9
Oferty pracy w latach 2017 - 2021

	PUP KOSZALIN	W TYM: MIASTO KOSZALIN	POWIAT KOSZALIŃSKI
Rok 2017	8 885	6 812	2 073
Rok 2018	7 721	5 799	1 922
Rok 2019	6 862	5 019	1 843
Rok 2020	6 237	4 353	1 884
Rok 2021	7 484	5 259	2 225

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

² Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 23a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz.690 ze zm.) są to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku, na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną działających na rzecz społeczności lokalnych.

³ Są to osoby, które: nie stawily się w wyznaczonym terminie w powiatowym urzędzie pracy i nie powiadomiły o uzasadnionej przyczynie tego niestawiennictwa; zmieniły miejsce zamieszkania i właściwość urzędu pracy nie powiadamiając o powyższym właściwego urzędu pracy; wyjechały za granicę na okres ponad 10 dni ; przez okres ponad 10 dni pozostają w sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia; osoby powołane do nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej.

Tabela 10

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w 2021 r.

Miesiąc	WOLNE MIEJSCA PRACY I MIEJSCA AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ					
	Miasto Koszalin			Powiat Koszaliński		
	ogółem	z tego: z sektora prywatne go	pracy subsdyio- wanej	ogółem	z tego: z sektora prywatne go	pracy subsdyio- wanej
Styczeń	385	357	15	71	69	4
Luty	299	266	54	328	182	240
Marzec	459	418	69	169	152	25
Kwiecień	269	241	33	180	161	25
Maj	390	359	44	267	258	19
Czerwiec	467	409	64	133	117	25
Lipiec	615	540	41	179	165	24
Sierpień	452	370	39	179	152	32
Wrzesień	603	518	25	146	133	8
Październik	380	358	18	224	214	11
Listopad	387	335	26	193	180	10
Grudzień	553	513	37	156	150	15
razem	5 259	4 684	465	2 225	1 933	438

Źródło – Sprawozdanie z działalności
Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

W 2021 r. aktywizacją objęto 1 176 osób bezrobotnych. Dodatkowo do tej liczby należy wliczyć osoby które kontynuowały aktywizację rozpoczętą w roku 2020. Wobec powyższego usługami rynku pracy objęto łącznie 1 314 osób.

Tabela 11
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Wyszczególnienie	MIASTO KOSZALIN		POWIAT KOSZALIŃSKI	
	Ilość osób skierowanych w 2021r.	Wykorzystanie środków Funduszu Pracy w tys. zł	Ilość osób skierowanych w 2021r.	Wykorzystanie środków Funduszu Pracy w tys. zł
Prace interwencyjne	83	533,0	97	450,9
Roboty publiczne	1	25,4	0	15,5
Staże pracy	97	823,2	64	524,4
Szkolenia (w tym w ramach bonów szkoleniowych)*	81	218,6	68	154
Przygotowanie zawodowe dorosłych*	1	9,1	1	11,4
Dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej	106	2 879,4	96	2 449,6
Refundacja kosztów utworzenia stanowisk	157	3 263,3	99	1 646,7

Prace społecznie użyteczne	12	16,6	188	270,7
Zatrudnienie wspierane	0	0,3	0	0
Bon na zasiedlenie	12	112,0	8	63,0
Łącznie	550	7 880,9	621	5 586,2
Wsparcie towarzyszące: zwrot kosztów przejazdów, refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	23	9,6	80	31,2
	24	39,4	12	18,5
Inne (badania lekarskie)	0,8			
RAZEM WYDATKI	13 566,6			

Źródło – Sprawozdanie z działalności
Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Bezrobocie w gminach Powiatu Koszalińskiego

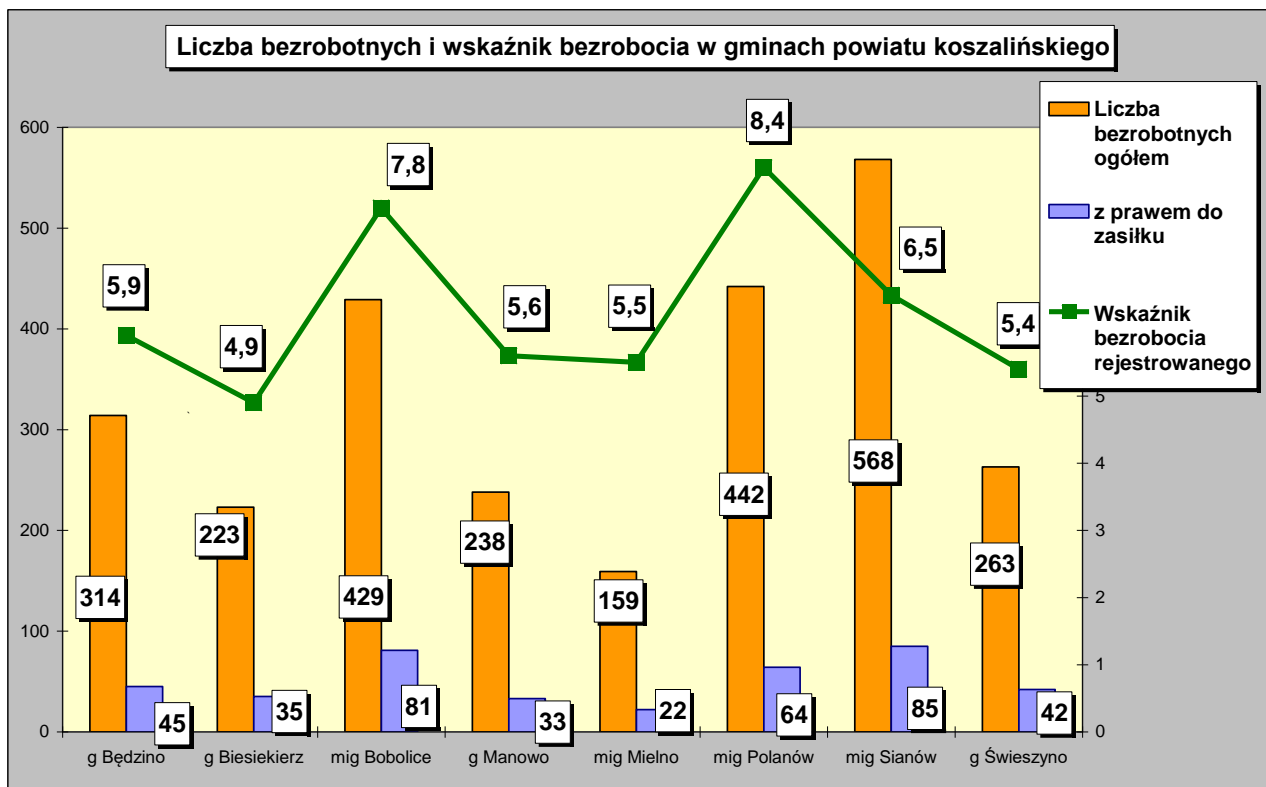
Z analizy danych wynika, że bezrobotni mieszkańcy wsi stanowią aż 79,8% ogółu bezrobotnych mieszkańców Powiatu Koszalińskiego (2.103 osoby). Odsetek ten w roku 2021 zwiększył się o 1,7%.

Tabela 12
Liczba bezrobotnych i wskaźnik bezrobocia⁴ na koniec 2021 r.*

MIASTO / GMINA	Bezrobotni zarejestrowani		Zamieszkali na wsi		% zamieszkałych na wsi do ogółu w gminie
	razem	Kobiety	razem	kobiety	
G. Będzino	314	167	314	167	100,0
G. Biesiekierz	223	127	223	127	100,0
MG. Bobolice	429	281	285	202	66,4
G. Manowo	238	144	238	144	100,0
MG. Mielno	159	91	89	53	56,0
MG. Polanów	442	289	354	236	80,1
MG. Sianów	568	320	337	190	59,3
G. Świeszyno	263	146	263	146	100,0

Źródło – Sprawozdanie z działalności
Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

⁴ Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego to procentowy udział liczby bezrobotnych (wg stanu na koniec bieżącego miesiąca) do liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Osoby z prawem do zasiłku wg gmin

Największy odsetek osób z prawem do zasiłku odnotowuje się w mieście i gminie Sianów natomiast najmniejszy w gminie Mielno.

Tabela 13

Osoby z prawem do zasiłku w gminach Powiatu Koszalińskiego w roku 2021

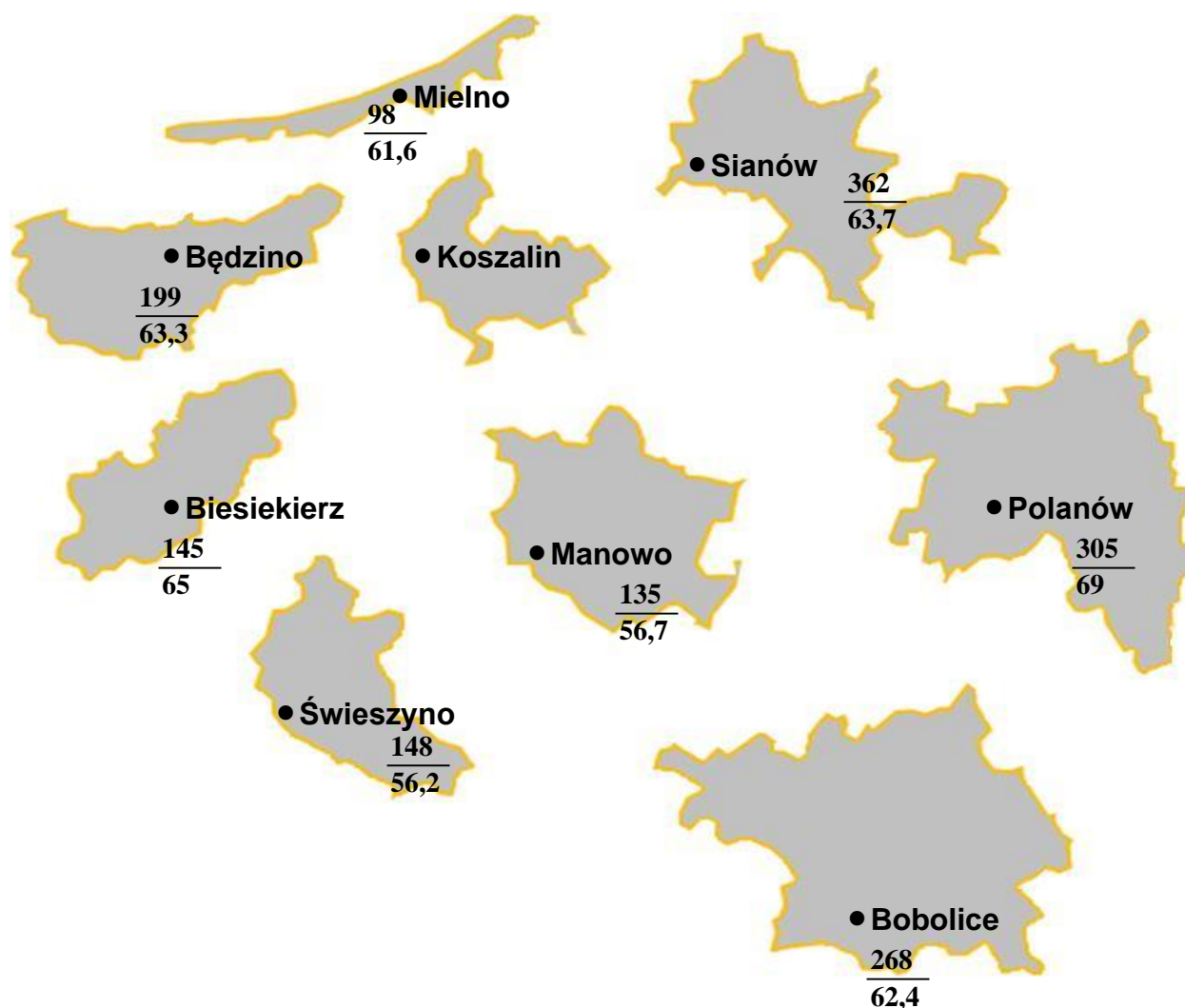
GMINA	Bezrobotni z prawem do zasiłku	% osób z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminach
BĘDZINO	45	14,3
BIESIEKIERZ	35	15,7
BOBOLICE	81	18,9
MANOWO	33	13,9
MIELNO	22	13,8
POLANÓW	64	14,5
SIANÓW	85	15,0
ŚWIESZYNO	42	16,0

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Długotrwale bezrobotni w gminach

Rysunek 1

Osoby długotrwale bezrobotne w gminach Powiatu Koszalińskiego

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Legenda:

$\frac{282}{57,2}$ - liczba długotrwale bezrobotnych w gminie
- % do ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w gminie

Bezrobotni wg wieku i poziomu wykształcenia

Najwięcej osób zarejestrowanych w PUP jako bezrobotne posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej (41,6 %) oraz zasadnicze zawodowe (22,8 %). Najmniej bezrobotnych legitymowało się wykształceniem wyższym (9,6 %).

Tabela 14
Osoby bezrobotne wg wykształcenia w 2021r.

Wykształcenie	PUP KOSZALIN		Powiat Koszaliński	
	Ogółem	%	Ogółem	%
	5 427	100,0	2 636	100,0
wyższe	754	13,9	252	9,6
policealne i średnie zawodowe	883	16,2	369	14,0
średnie ogólnokształcące	677	12,5	317	12,0
zasadnicze zawodowe	1 090	20,1	601	22,8
gimnazjalne i poniżej	2 023	37,3	1 097	41,6

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w Powiecie Koszalińskim najwięcej jest osób w wieku 35-44 lata, stanowią oni 25,9% ogółu bezrobotnych. Niewiele jest mniejszy udział procentowy osób w wieku 25-34, które stanowią 25,6%. Bezrobocie ludzi młodych w wieku do 24 lat wynosi 10,2% w ogólnej liczbie zarejestrowanych.

- W wieku mobilnym tzn. do 44 lat zarejestrowanych jest w Powiecie Koszalińskim 61,7 % ogółu bezrobotnych (spadek w skali roku o 0,2%).

Tabela 15
Osoby bezrobotne wg wieku

Wiek	PUP KOSZALIN		w tym: Miasto Koszalin		Powiat Koszaliński	
	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%
	5 427	100,0	2 791	100,0	2 636	100,0
18-24	431	7,9	162	5,8	269	10,2
25-34	1 289	23,8	615	22,0	674	25,6
35-44	1 458	26,9	776	27,8	682	25,9
45-54	1 158	21,3	632	22,7	526	19,9
55 - 59	616	11,4	311	11,1	305	11,6
60 i powyżej	475	8,7	295	10,6	180	6,8

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Bezrobotni wg stażu pracy

Na koniec 2021 r. spośród zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie, najliczniejszą populację stanowiły osoby ze stażem pracy 1 - 5 lat (24,2%). Najmniej liczną populację stanowili bezrobotni, którzy przepracowali ponad 30 lat (2,7%). Wśród mieszkańców Powiatu Koszalińskiego najliczniejszą grupę stanowiły osoby ze stażem pracy 1-5 lat (25,4%), a najmniej liczną osoby ze stażem powyżej 30lat (2,6%).

Udział osób nie posiadających stażu pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie kształtuje się na poziomie 9,5%.

Tabela 16

Osoby bezrobotne wg stażu pracy w roku 2021

Staż pracy	PUP KOSZALIN		w tym: Miasto Koszalin		Powiat Koszaliński	
	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%
	5 427	100,0	2 791	100,0	2 636	100,0
Bez stażu	465	8,6	215	7,7	250	9,5
Do 1 roku	1 207	22,2	650	23,3	557	21,1
1 – 5 lat	1 312	24,2	643	23,0	669	25,4
5 – 10 lat	953	17,6	477	17,1	476	18,1
10 – 20 lat	902	16,6	474	17,0	428	16,2
20 – 30 lat	439	8,1	252	9,0	187	7,1
30 lat >	149	2,7	80	2,9	69	2,6

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

2.1.2. Przestępczość

Ważnym czynnikiem wpływającym na stan porządku i bezpieczeństwa na terenie Powiatu Koszalińskiego jest zróżnicowanie społeczeństwa pod względem zamożności oraz wysoki stopień bezrobocia (w porównaniu do dużych ośrodków miejskich). Oba czynniki wpływają na ubożenie mieszkańców. Pod względem narodowościowym ludność na terenie Powiatu jest w zasadzie jednolita i nie odnotowuje się konfliktów na tym tle. Społeczeństwo Powiatu jest napływowe, bez zakorzenionych tradycji, co przy postępującym braku autorytetów społecznych, wzrastającej anonimowości życia społecznego, zaniedbaniach związanych z funkcjonowaniem ognisk kulturalnych, brakiem klubów młodzieżowych, placów zabaw - skutkuje wzrostem zagrożenia przestępczością i wykroczeniami. Dodatkowo wpływ na zagrożenia ma niepokojąca tendencja do szybkiego wzbogacania się bez względu na obowiązujące normy prawne i moralne. Należy nadmienić, że turystyczny charakter Powiatu - obok zagrożeń - niesie ze sobą możliwość rozwoju oraz wzrostu poziomu życia mieszkańców. Szansę tę zwiększa bliskość granicy i członkostwo w Unii Europejskiej oraz Układzie z Schengen.

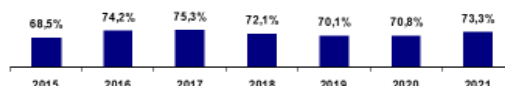
W roku 2021 na terenie Powiatu Koszalińskiego i Koszalina, Komenda Miejska Policji w Koszalinie wszczęła 3114 postępowań przygotowawczych (wszczęcia z powodu zaistnienia przestępstwa).

**Efekty pracy dochodzeniowo – śledczej
w 2021 roku**

Ogólna liczba wszczętych postępowań przygotowawczych
na terenie działania KMP w Koszalinie w latach 2015-2021

Ogólny wskaźnik wykrywalności
na terenie działania KMP w Koszalinie w latach 2015-2021

Źródło – Sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji
w Koszalinie za rok 2021

Wykrywalność ogólna przestępstw stwierdzonych na terenie Powiatu utrzymała się na wysokim poziomie. Wyniosła 73,3% i była wyższa od odnotowanej w roku 2020 o 2,5%.

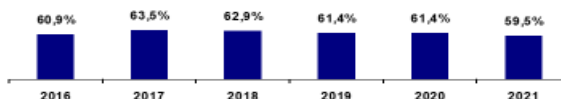
W kategorii przestępstw o charakterze kryminalnym w 2021 roku wszczęto 2207 postępowań przygotowawczych, a w roku 2020 wszczętych było 2016. Wykrywalność przestępstw kryminalnych w 2021 roku osiągnęła poziom niemalże 60 %.

Wykres 4
Przestępstwa kryminalne stwierdzone na terenie Powiatu Koszalińskiego w latach 2016-2021

Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych
w zakresie przestępstw o charakterze kryminalnym
na terenie działania KMP w Koszalinie w latach 2016-2021

Wskaźnik wykrywalności
w zakresie przestępstw o charakterze kryminalnym
na terenie działania KMP w Koszalinie w latach 2016-2021

Źródło – Sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji
w Koszalinie za rok 2021

Komenda Miejska Policji w Koszalinie realizuje zadania ukierunkowane na poprawę poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego, między innymi poprzez dążenie do zwiększenia wykrywalności sprawców przestępstw, wykrywalności nieletnich sprawców czynów karalnych oraz zwiększenie skuteczności represjonowania sprawców wykroczeń, ze szczególnym naciskiem na wykroczenia z grupy najbardziej uciążliwych społecznie. W 2021 roku policjanci z koszalińskiej komendy kontynuowali program pn. „Pilnuj swego! Nie ułatwiał mu niczego!”. Program ten wspiera działania prewencyjne prowadzone od lat pod hasłem „Nie daj się ustrzelić złodziejowi”. Oba przedsięwzięcia dotyczą przeciwdziałaniu zjawiskom kradzieży i włamań, które w szczególności nasilają się w okresie wakacji. Dodatkowo w ramach spotkań profilaktycznych, policjanci uczestniczą w licznych festynach rodzinnych, takich jak „Bezpieczne Wakacje” oraz organizowali debaty między innymi pod nazwą „Dopalacze to ściemniacze” oraz „Twoje życie jest bezcenne - nie daj się sprzedać!”. Dodatkowo Komenda Policji zorganizowała warsztaty pn. „Nie - agresji, Tak – rozmowie”, które zapobiegały agresji wśród młodzieży. Potępiając wszechobecną mowę nienawiści i „hejt”, policjanci pracowali z nieletnimi w ramach akcji „Akceptuję – nie hejtuję!” czy „Taki jak ja – więcej tolerancji to mniej agresji”. W 2021 roku KMP w Koszalinie realizowało program „Spragnieni życia – nie pragną picia”, który był skierowany zarówno do uczniów, ale pośrednio również do rodziców i pedagogów. Propagował on wdrażanie pasji i zainteresowań stanowiących alternatywę dla alkoholu, jako sposobu na „dobrą zabawę”.

W Powiecie Koszalińskim nie ma programów pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po powrocie z zakładu karnego. Wynika to głównie z braku zgłaszanych w tej kategorii potrzeb – co jednak nie zwalnia Powiatu z realizacji zadań własnych określonych ustawą o pomocy społecznej. Zadanie to jest realizowane przez szereg podmiotów: zakłady karne i areszty śledcze, kuratorską służbę sądową, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, powiatowe urzędy pracy oraz organizacje pozarządowe, które statutowo zajmują się wspieraniem osób opuszczających zakłady karne. Wszystkie te jednostki działają na podstawie własnych zadań wynikających z wytycznych zawartych w ustawach, rozporządzeniach czy też statutach, i w sposób niezależny udzielają pomocy postpenitencjarnej. Ważną kwestią jest działanie tych instytucji w granicach własnych kompetencji oraz współpraca z innymi podmiotami celem wypracowania wspólnej pomocy.

2.1.3. Przemoc w Rodzinie

Przemoc w rodzinie od wielu lat uważana jest za istotny problem społeczny. Ofiary niechętnie przyznają się do doznawania przemocy wewnątrz rodziny. Pomimo tego jest to zjawisko coraz częściej ujawniane i występujące we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, wieku czy też sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249), przemoc w rodzinie definiuje się jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną,

powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osoby doświadczające przemocy lub bliskie im najczęściej szukają pomocy i wsparcia w ośrodkach pomocy społecznej mieszczących się najbliżej ich miejsca zamieszkania. W ramach procedury „Niebieska Karta”, w latach 2019 - 2021 założonych zostało i prowadzono łącznie 255 niebieskich kart dla sprawców przemocy (zwanymi dalej NK). Jednocześnie pomocą w ramach powyższych czynności objęto łącznie 692 osoby.

Tabela 17
Liczba prowadzonych procedur w ramach „Niebieskiej Karty”,
w tym liczba założonych i zakończonych formularzy.

	2019	2020	2021
Liczba wszczętych procedur NK	86	96	73
Liczba spotkań Zespołów Interdyscyplinarnych	57	63	41
Liczba grup roboczych powołanych w ramach procedury NK	97	106	77
Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury NK	219	306	167

Źródło: zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Raporty z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koszalińskim na lata 2018-2025

Celem pełnego wykorzystania środków instytucjonalnych, prawodawca poprzez regulacje prawne zobligował szereg instytucji administracji publicznej do działań prewencyjnych oraz kryzysowych.

Tabela nr 18
Baza instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

L.p.	Nazwa	Adres	Telefon/email
1	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie	ul. Wł. Andersa 32 75-626 Koszalin	94 71 40 217 94 71 40 253 przemoc@powiat.koszalin.pl
2	Komenda Miejska Policji	ul. Słowackiego 11 Koszalin	997, 112 sekretariat.koszalin@sc.policja.gov.pl
3	Prokuratura Rejonowa w Koszalinie	ul. Zwycięstwa 107 Koszalin	94 34 19 510 biuro.podawcze.prkos@prokuratura.gov.pl

4	Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej	Centrum Kryzysowe Caritas dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi „NADZIEJA” im. św. Jana Pawła II ul. Harcerska 17 75-073 Koszalin	tel.: +48 94 342 30 05 kom.: +48 600 200 591 e-mail: centrum.kryzysowe.koszalin@caritas.pl
		Dom Samotnej Matki "Dar Życia" w Koszalinie ul. Wojska Polskiego 13, 75-701 Koszalin	tel. 516 840 090 e-mail: dsm-koszalin@caritas.pl
		Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem w Koszalinie Koszalin ul. Wojska Polskiego 13	Tel 518 960 940 e-mail: koszalin.pokrzywdzeni@caritas.pl
GINA BĘDZINO			
1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie	Będzino 56 76-037 Będzino	Tel. 94 31 62 337 sekretariat@gopsbedzino.pl https://gops.bedzino.pl/
	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie z siedzibą w Punkcie Konsultacyjnym	Będzino 21 76-037	Tel. 94 31 62 016
	Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin	Będzino 21 76-037	Tel. 94 31 62 016
	Urząd Gminy Będzino – inspektor ds. profilaktyki i spraw społecznych,	Urząd Gminy Będzino Będzino 19, 76-037 Będzino	tel. 94 31 62 546, tel. kom. 883-018 272, e-mail: j.jaczewski@bedzino.pl https://bedzino.pl/
	Dzielnicy gminy Będzino	Komisariat Policji w Mielnie ul. 6-go marca 6 76-032 Mielno	112, 997 47 784 18 30 oficer dyżurny 47 7841825
GINA BIESIEKIERZ			
1	Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu	Biesiekierz 13 76-039 Biesiekierz	94 31 80 316 ops@biesiekierz.eu
MIASTO I GMINA BOBOLICE			
1	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach, w tym Centrum Wspierania Rodziny	ul. Jedności Narodowej 13, 76-020 Bobolice	94 31 87 595 94 31 87 713 www.mgops.bobolice.pl mgops@bobolice.pl
2	Posterunek Policji w Bobolicach	ul. Koszalińska 8A, 76- 020 Bobolice	47 784 12 14 604 442 022 agnieszka.czarnecka@sc.policja.gov.pl
3	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach	ul. Jedności Narodowej 13, 76-020 Bobolice	94 31 87 595 94 31 87 713 swis.bobolice@wp.pl
4	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bobolicach	ul. Jedności Narodowej 13, 76-020 Bobolice	94 3187 595 94 31 87 713 mgops@bobolice.pl
5	Punkt Przeciwdziałania Przemocy „SENS” w Bobolicach	ul. Jedności Narodowej 13, 76-020 Bobolice	94 3187 595

			94 31 87 713 mgops@bobolice.pl swis.bobolice@wp.pl
6	Punkt Informacyjno – Konsultacyjny w Bobolicach	ul. Jedności Narodowej 13, 76-020 Bobolice	94 3187 595 94 31 87 713 mgops@bobolice.pl
GMINA MANOWO			
1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Manowie	ul. Kolejowa 11 76-015 Manowo	94 318 31 61 gops_manowo@pocztazeto.pl
2	Straż Gminna w Manowie	ul. Szkolna 2, 76-015 Manowo	94 318 39 10
MIASTO I GMINA MIELNO			
1	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielnie	ul. 6-go marca 35 76-032 Mielno	94 31 66 202 poczta@mops.mielno.pl
2	Komisariat Policji w Mielnie	ul. 6-go marca 6 76-032 Mielno	112, 997 47 784 18 30
3	Straż Miejska w Mielnie	ul. B. Chrobrego 10, 76-032 Mielno	94 348 09 11
4	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Chrobrego 10 76-032 Mielno	94 345 98 43
5	Szkoła Podstawowa im. Straży Granicznej w Sarbinowie	ul. Nadmorska 27A, 76-034 Sarbinowo	94 316 55 28
6	Szkoła Podstawowa im. L. Teligi w Mielnie	ul. Lechitów 19, 76-032 Mielno	94 346 19 86
MIASTO I GMINA POLANÓW			
1	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanowie	ul. Wolności 7 76-010 Polanów	94 31 88 385 mgops@polanow.pl
MIASTO I GMINA SIANÓW			
1	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie	ul. Słowackiego 3a 76-004 Sianów	94 31 85 512 94 30 67 040 mgops@sianow.pl
GMINA ŚWIESZYNO			
1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie,	Niedalino 29a 76-024 Świeszyno	94 3183 523 Tel. Alarmowy 512 585 260 gops@swieszyno.pl

Źródło: Informator zawierający dane teleadresowe instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie wg. stanu na dzień 18.07.2022 r.

Ustawodawca bardzo duży nacisk kładzie na to, by działania podejmowane przez instytucje oraz organizacje były ze sobą spójne i tworzyły jeden zintegrowany system. Z poniższej tabeli wynika, że podmioty realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie rokrocznie powiadamiają organy ścigania (oraz zespoły interdyscyplinarne) o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie.

Tabela 19

Liczba informacji przekazanych / przesłanych do właściwych instytucji o podejrzeniu stosowania przemocy

	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Liczba przekazanych informacji przez ośrodki pomocy społecznej	19	25	17
Liczba przekazanych informacji przez PCPR w Koszalinie	2	5	6
Liczba przekazanych informacji przez Komendę Miejską Policji w Koszalinie	202	83	158

Źródło: zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Komenda Miejska Policji, Raporty z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koszalińskim na lata 2018-2025

We wszystkich gminach Powiatu działają Gminne Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na terenie Powiatu Koszalińskiego zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonowały jeszcze przed obowiązkami ustawowym tworzenia tych zespołów przez samorządy gminne.

Tabela 20

Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z Powiatu Koszalińskiego inicjujące działania w stosunku do osób stosujących przemoc

1.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie	Będzino 56 76-037 Będzino	94 31 62 337 sekretariat@gopsbedzino.pl
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Manowie	ul. Kolejowa 11 76-015 Manowo	94 318 31 61 gops_manowo@pocztazero.pl
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie	Niedalino 29a 76-024 Świeszyno	94 31 83 523 tel. alarmowy: 506 585 260 gops@swieszyno.pl
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu	Biesiekierz 13, 76-039 Biesiekierz	94 31 80 316 ops@biesiekierz.eu
5.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielnie	ul. 6-go marca 35 76-032 Mielno	94 31 66 202 poczta@mops.mielno.pl
6.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach	ul. Jedności Narodowej 13, 76-020 Bobolice	94 31 87 595 94 31 87 713 mgops@bobolice.pl
7.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanowie	ul. Wolności 7 76-010 Polanów	94 34 19 456 mgops@polanow.pl
8.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie	ul. Słowackiego 3A, 76-004 Sianów	94 31 85 512 94 30 67 040 zespol.interdyscyplinary@poczta

			.fm mgops@sianow.pl
--	--	--	------------------------

Źródło: Informator zawierający dane teleadresowe instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie wg. stanu na dzień 18.07.2022 r.

Na terenie Powiatu Koszalińskiego działają także telefony zaufania i/lub telefony informacyjne prowadzone zarówno przez samorządy, jak i stowarzyszenia o charakterze lokalnym i ogólnokrajowym.

Tabela nr 21
Numery telefonów alarmowych (interwencyjnych) i lokalnych telefonów zaufania działających w powiecie koszalińskim dla osób uwikłanych w przemoc

L.p.	Gmina	Rodzaj telefonu	Nr telefonu
1	Świeszyno	Interwencyjny/Alarmowy	512 585 260
2	Linia Pomocy Pokrzywdzonym	informacyjny	222 309 900 info@numerosos.pl.
3	Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie NIEBIESKA LINIA	Interwencyjny Informacyjny	tel. 22 668 70 00 www.niebieskalinia.info
4	Policyjny Telefon Zaufania.	interwencyjny	800 12 01 48
5	Telefon zaufania – Komenda Miejska Policji w Koszalinie	Interwencyjny Informacyjny	94 34 29 333
6	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	Interwencyjny Informacyjny	800 12 12 12
7	Całodobowy telefon interwencyjny dla kobiet Fundacji Praw Kobiet	Interwencyjny	600 07 07 17 (czynny całą dobę)
8	Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży	Interwencyjny Informacyjny	116 111
9	Kryzysowy Telefon Zaufania	Interwencyjny Informacyjny	116 123 (codziennie od 14.00 do 22.00)
10	Krajowe Centrum Interwencyjno – Konsultacyjne dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi	Interwencyjny Informacyjny	22 628 01 20
11	Fundacja Przeciwko Handlowi Ludźmi „La strada”	Interwencyjny Informacyjny	22 628 99 99 605 687 750 strada@strada.org.pl
12	Radosław Płoszaj – Powiatowy Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Informacyjny	94 71 40 253

Źródło: Informator zawierający dane teleadresowe instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie wg. stanu na dzień 18.07.2022 r.

Głównym narzędziem działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy

w Rodzinie w Powiecie Koszalińskim na lata 2018 – 2025. Program ten ma przyczynić się do ograniczenia (eliminację) skali problemu i skutków przemocy domowej. Z tego powodu istotne jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doświadczających przemocy jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

W jego ramach PCPR realizowało zadania zarówno względem osób doświadczających przemocy (m.in. poradnictwo specjalistyczne oraz zapewnienie miejsc w Punkcie Interwencji Kryzysowej) jak i wobec osób stosujących przemoc (Program korekcyjno – edukacyjny oraz Program psychologiczno – terapeutyczny).

Tabela 22

Uczestnicy w Programach korekcyjno – edukacyjnych w latach 2019 - 2022

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie								
2019			2020			2021		
Osoby wytypowane	Osoby które przystąpiły do Programu	Osoby które ukończyły Program	Osoby wytypowane	Osoby które przystąpiły do Programu	Osoby które ukończyły Program	Osoby wytypowane	Osoby które przystąpiły do Programu	Osoby które ukończyły Program
52	12	9	23	6	5	24	7	2

Źródło: opracowanie własne

Z przedstawionych powyżej danych można wnioskować, że w latach 2019 – 2021, na 255 osób stosujących przemoc tylko 99 osób zostało wytypowanych i zgłoszonych do PCPR, przez zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (co stanowi tylko 38,8 %), a wyraziło wolę uczestnictwa w Programie jedynie 25 osób (9,8% ogółu sprawców). Program ukończyło 16 osób. Godnym podkreślenia jest fakt, że tylko w trzech przypadkach instytucje monitorujące osoby po zakończeniu programu poinformowały o powrocie do zachowań przemocowych. Świadczy to o wysokim efekcie zastosowanych oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych (88 % sprawców przemocy domowej nie powróciło do zachowań przemocowych).

Ponadto w siedzibie PCPR w ramach specjalistycznego poradnictwa dla mieszkańców Powiatu Koszalińskiego (w tym zarówno dla osób doświadczających przemoc i sprawców przemocy w rodzinie), codziennie w godzinach pracy pełniony jest dyżur przez pracownika, który udziela porad osobiście, telefonicznie lub za pośrednictwem poczty e-mail. Z analizy Sprawozdań z realizacji Strategii z lat 2019-2021 r. wynikają duże różnice w liczbie udzielanych porad. Taki stan rzeczy należy tłumaczyć faktem pozyskania zewnętrznych środków finansowych z Unii Europejskiej na poradnictwo specjalistyczne i rozszerzenie oferty z wsparcia psychologicznego, rodzinnego i prawnego o: dodatkowego psychologa, radcę prawnego, terapeutę rodzinnego, dietetyka. Pomimo tego wyraźnie rysuje się tendencja wzrostowa udzielanych porad. Wnioskować należy o większej świadomości mieszkańców o instytucjach świadczących takie wsparcie. Dodatkowo należy przyjąć za obligatoryjne składanie wniosków aplikacyjnych o dofinansowania zewnętrzne w celu poszerzenia oferty usług wsparcia i poradnictwa specjalistycznego dla mieszkańców Powiatu.

	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Liczba udzielonych porad / informacji o prawach i uprawnieniach	50	156	- 463 – projekt RADiM; - 25 porad Działu Pomocy Instytucjonalnej; - 145 porad dla rodzin zastępczych i umieszczonych w nich małoletnich); - 43 porady ramach interwencji kryzysowej.
Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym	35	68	- 122 – projekt RADiM; - 24 osoby przyjęte przez Dział PI; - 60 osób będących w pieczy zastępczej oraz rodziną zastępczą; - 17 osób będących w sytuacji kryzysowej.

Źródło: opracowanie własne, Sprawozdania z realizacji Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2019-2021

Inne wybrane działania prowadzone przez PCPR w Koszalinie w latach 2019 - 2022 w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- pozyskanie dotacji z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotację na realizację projektu „Młodzi Przeciw Przemocy” w ramach Programu Ochronowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” - edycja 2019. Projekt obejmował prowadzenie profilaktycznych form szkoleniowych dla uczniów, ich rodziców, rady pedagogicznej oraz spotkania indywidualne dla rodziców,
- prelekcje/warsztaty prowadzone dla osób osadzonych w Zakładzie Karnym w Koszalinie na temat zjawiska, przyczyn i skutków przemocy w rodzinie;
- upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej dzięki stronie internetowej (<http://pcprkoszalin.pl/>),
- prowadzenie lokalnych kampanii społecznych „Pokonać przemoc”, a od 2020 roku „Przemoc boli”, będących instrumentem polityki społecznej, które mają na celu informowanie społeczeństwa o możliwości korygowania niepożądanych agresywnych postaw. W ramach ww. kampanii wydano broszury pn. „Przewodnik dla osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc” w ilości 1000 szt. oraz komiksy pn. „Przemoc niejedno ma imię” (3 rodzaje komiksów: Przemoc fizyczna, Przemoc psychiczna, Przemoc ekonomiczna) w ilości 5 000 szt. Rozpowszechniano również ulotki/broszury informacyjne opracowane w latach ubiegłych. Pracownicy PCPR nagłośniali także problem przemocy w mediach regionalnych, między innymi w Radio Koszalin, Radio Plus, Radio Eska, Telewizji Max Koszalin oraz udostępniali materiały informacyjne w tym zakresie,
- prowadzenie Programu psychologiczno – terapeutycznego, który jest adresowany do osób które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny oraz innych zagrożonych stosowaniem przemocy,
- funkcjonowanie Powiatowego Konwentu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W jego skład wchodzi 11 osób, które są przedstawicielami instytucji realizujących zadania

z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy, na terenie Powiatu Koszalińskiego. Do głównych zadań Konwentu między innymi należy opracowanie wspólnych rozwiązań w ramach współpracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy, przedkładanie propozycji zmian w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zbieranie i przekazywanie informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie, jak również gromadzenie informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych (bądź wspieranie już istniejących). Wymieniane są również doświadczenia na temat skuteczności podejmowanych działań profilaktycznych i promujących właściwe postawy rodzicielskie, wychowawcze,

- prowadzenie całodobowego Punktu Interwencji Kryzysowej zapewniającego schronienie (miejsca hostelowe) dla osób doświadczających przemocy,

- organizacja wspólnych dyżurów pracowników PCPR, OPS-ów, Komendy Miejskiej Policji, Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej dla osób doznających przemocy i przemoc stosujących w 7 gminach Powiatu Koszalińskiego (Mielno, Świeszyno, Manowo, Bobolice, Będzino, Polanów, Biesiekierz),

- udział jako partner w projekcie „Regionalna Akademia Dzieci i Młodzieży”, którego celem jest wielopłaszczyznowe wsparcie dzieci i młodzieży do 25 roku życia oraz ich opiekunów. W ramach projektu zapewniono dostęp do szerszego kręgu specjalistów (dodatkowy psycholog, radca prawny, terapeuta, pedagog, dietetyk),

- opracowanie Programu indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz realizujący formy pomocy terapeutycznej i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej i rodzinnej „PrzeMoc ToNieMy - wybierz”. Program ten ma na celu zapewnienie mieszkańcom Powiatu Koszalińskiego indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz realizację form pomocy terapeutycznej i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej poprzez: organizację pogadanek, prelekcji, warsztatów obejmujących tematykę zjawiska przemocy w rodzinie (podstawy prawne oraz zagadnienia psychologiczne); udzielanie indywidualnych informacji o prawach i uprawnieniach, w tym podstaw prawnych zjawiska przemocy w rodzinie; prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (prawego, psychologicznego, socjalnego, rodzinnego) oraz psychoedukację indywidualną udzielaną przez psychologów w ramach udzielanego wsparcia, w tym zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc; prowadzenia terapii dla osób doświadczających przemocy lub udzielania informacji o podmiotach prowadzących taką terapię; prowadzenie skrzynki e-mail: przemoc@powiat.koszalin.pl w celu ułatwienia kontaktu osobom doświadczającym przemocy lub zagrożonym doświadczaniem przemocy,

- opracowanie Programu oddziaływań edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny lub psychologiczno – terapeutyczny „Bez Przemocy – można”. W ramach programu dostępne są działania polegające na: oddziaływaniu edukacyjnym (pogadanki, prelekcje, warsztaty grupowe i indywidualne obejmujące tematykę zjawiska przemocy w rodzinie

(podstawy prawne oraz zagadnienia psychologiczne) oraz na udzielaniu indywidualnych/grupowych informacji o podstawach prawnych zjawiska przemocy w rodzinie i konsekwencjach z tym związanych; oddziaływaniu wspierającym polegającym na wsparciu specjalistycznym (prawnym, psychologicznym, socjalnym, rodzinnym) oraz psychoedukacji indywidualnej udzielanej przez psychologów w ramach udzielanego wsparcia; organizacji grup wsparcia dla osób które ukończyły Programy oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc oraz psychologiczno – terapeutycznych w sytuacji zapotrzebowania na takie działanie przez te osoby.

Działania prowadzone przez inne jednostki Powiatu Koszalińskiego w latach 2019 - 2022 w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Powiat Koszaliński (Starostwo Powiatowe) w ramach realizacji zadania zleconego przez administrację rządową udzielał nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnych porad obywatelskich, w tym porady prawne z zakresu: alimentacji, kontaktów z dzieckiem, przemocy domowej, dysfunkcji rodziny, uzależnienia członka rodziny.
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koszalinie realizowała program „Bezpieczne dziecko” z zakresu profilaktyki prawidłowych zachowań u dzieci młodszych, który był przeprowadzany w przedszkolach Powiatu Koszalińskiego.
- Realizacja przez Powiatową Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną w Koszalinie programu „Nie dla cyberprzemocy” skierowany do uczniów starszych klas szkół podstawowych Powiatu Koszalińskiego. Program uświadamiał bezpieczne korzystanie z Internetu, ochronę wartości osobistych oraz informował o skutkach prawnych stosowania przemocy przejawiającej się w szykanowaniu, dręczeniu, wyśmiewaniu i poniżaniu innych osób przy pomocy sieci oraz narzędzi elektronicznych.
- Prowadzenie przez PPP-P w Koszalinie wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, zawodowo- rodzinnego. W sprawach kryzysowych prowadzony jest dyżur pedagoga dla dzieci, młodzieży i rodziców.

Przykłady dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez ośrodki pomocy społecznej:

- indywidualne spotkania psychologa z osobami doznającymi przemocy domowej, bądź osobami zagrożonymi przemocą domową (26 osób), współpraca z placówkami oświatowymi (prelekcje, pogadanki podczas zebrań szkolnych, czy też indywidualne spotkania z rodzicami/opiekunami jak również Kampanie prowadzone na terenie szkół np. Zachowaj Trzeźwy Umysł),
- wprowadzenie przez środowiskowe ogniska wychowawcze oraz parafie do programu nauk przedmażeńskich elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej, pogadanki, które prowadziły pielęgniarki środowiskowe podczas wizyt patronażowych,
- bieżąca praca pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- rozpowszechnianie informacji nt. aplikacji związanych z przemocą domową – m.in. „Parasol bezpieczeństwa”, „Twój Parasol”,
- prowadzenie telefonu zaufania w OPS-ach,

- prowadzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz w kryzysie emocjonalnym,
- udzielanie informacji o międzynarodowym znaku przemocy,
- przekazywanie awaryjnego planu pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, rozmieszczanie plakatów, udostępnianie informatorów dot. przemocy w rodzinie w instytucjach, przekazywanie informacji o zajęciach korekcyjno – edukacyjnych dla osób przejawiających zachowania agresywne organizowanych w PCPR w Koszalinie, umieszczanie artykułów w lokalnej prasie dot. wpływu uzależnienia od alkoholu na funkcjonowanie rodziny, organizacji pikników rodzinnych, organizacji pielgrzymek,
- prowadzenie punktów konsultacyjnych, w których udzielane jest poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowo-rodzinne, specjalistyczne z zakresu uzależnień,
- prowadzenie skrzynek korczakowskich (Gmina Polanów),
- realizacja projektów mających na celu zmniejszenie negatywnych skutków występowania przemocy w rodzinie. Przykładowo W 2021 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach przystąpił do udziału w realizacji projektu badawczego w obszarze działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (realizator projektu - Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie przy współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości oraz Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej). Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach realizuje program Punkt Przeciwdziałania Przemocy „Sens”, którego głównym celem jest podejmowanie działań/inicjatyw w zakresie zmniejszenia negatywnych skutków występowania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Bobolice. Na terenie Gminy Polanów realizowany był projekt „Razem możemy więcej” udostępniający poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne, rodzinne i mediacje. MOPS w Mielnie zrealizował projekt socjalny pn. „Małe Kreatury. Wyraż się bez przemocy!” Za punkt wyjścia przy opracowywaniu projektu socjalnego posłużyła koncepcja Porozumienie Bez Przemocy (NVC),
- organizacja szkoleń, warsztatów, superwizji na temat przemocy domowej dla członków zespołów interdyscyplinarnych, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, członków grup roboczych zespołów interdyscyplinarnych, pedagogów szkolnych, funkcjonariuszy Policji, pracowników służby zdrowia, księży oraz pracowników ośrodków pomocy społecznej. Przykładowe szkolenia to: „Najnowsze aspekty pracy specjalistów zwalczających uzależnienia i przemoc, oparte o przykłady i warsztaty” (MGOPS Polanów), „Procedura Niebieskiej Karty – działania podejmowane na rzecz rodzin doświadczających przemocy domowej, w tym rodzin z problemem alkoholowym” (MGOPS Bobolice), „Efektywna i skuteczna realizacja działań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” (MOPS Mielno, GOPS Świeszyno), „Prawidłowa diagnoza jako klucz do pomocy dziecku krzywdzonemu”, (MOPS Mielno, GOPS Świeszyno) „Praca z dzieckiem z doświadczeniem przemocy w rodzinie. Wsparcie dziecka, które doświadczyło traumy” (MOPS Mielno, GOPS Świeszyno), „Zmiany 2020/2021 w prowadzeniu NK – praca z osobami oraz rodzinami uwikłanymi w przemoc domową w czasie i po pandemii. Nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę” (GOPS Świeszyno, GOPS

Manowo), „Procedura Niebieskiej Karty – krok po kroku, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” (MGOPS Sianów).

Dużą rolę w systemie interdyscyplinarnym odgrywa Komenda Miejska Policji w Koszalinie. Policjanci aktywnie realizują zadania wynikające z Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie. W 2021 roku przeprowadzono na terenie działania KMP w Koszalinie (miasto Koszalin i Powiat Koszaliński) 1360 interwencji domowych, z czego 158 interwencji zakończyli wdrożeniem procedury „Niebieskie Karty” w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie. Nowym narzędziem w pracy Policji ukierunkowanej na zwalczanie przemocy domowej jest wprowadzony w listopadzie 2020 roku nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do miejsca zamieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Na mocy nowych przepisów policjanci, którzy przeprowadzają interwencję w związku z przemocą w rodzinie, mają prawo w jej trakcie, wydać wskazany nakaz lub zakaz wobec osoby stosującej przemoc. Pozwala to Policji na skuteczne, natychmiastowe, usunięcie agresora z lokalu i otoczenia osób pokrzywdzonych. W 2021 roku policjanci wdrożyli tą procedurę 15 razy.

2.1.4. Uzależnienia

Zgodnie z definicją przedstawioną przez Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomani (<http://www.kbpn.gov.pl>) uzależnienie to „*przekroczenie bardzo ulotnej i trudnej do zauważenia granicy między chęcią, która wyraża dobrowolność, a przymusem, który całkowicie zaburza kontrolę. Tę granicę przekracza się tylko raz, ale bezpowrotnie*”. Inaczej jest to bardzo silna potrzeba zażycia jakiejś substancji lub wykonania jakiejś czynności. Uzależnienie może przybrać wiele form na przykład: alkoholizm, narkomania, lekomania, uzależnienie od nikotyny, uzależnienie od dopalaczy lub innych substancji psychoaktywnych, uzależnienie od Internetu, pornografii, zakupów, gier komputerowych, hazardu, seksu, samo okaleczania się i inne.

Wciąż największym problemem związanym z uzależnieniem od różnego rodzaju środków odurzających jest niewiedza rodziców na temat uzależnień, co jest przez młodzież skrętnie wykorzystywane. Wbrew potocznym opiniom zagrożone jest każde dziecko i każdy młody człowiek. Uzależnienie zaczyna się niewinnie, często poprzez tzw. „narkotyki lekkie”. Najczęściej młody człowiek w ogóle nie widzi zagrożenia. Konsekwencją zażywania narkotyków jest śmierć w czasie 5 - 10 lat, co w zestawieniu z faktem obniżenia wiek umierających narkomanów z 35 - 40 lat do 19 - 22 lat daje obraz sięgania po narkotyki coraz częściej przez młode osoby.

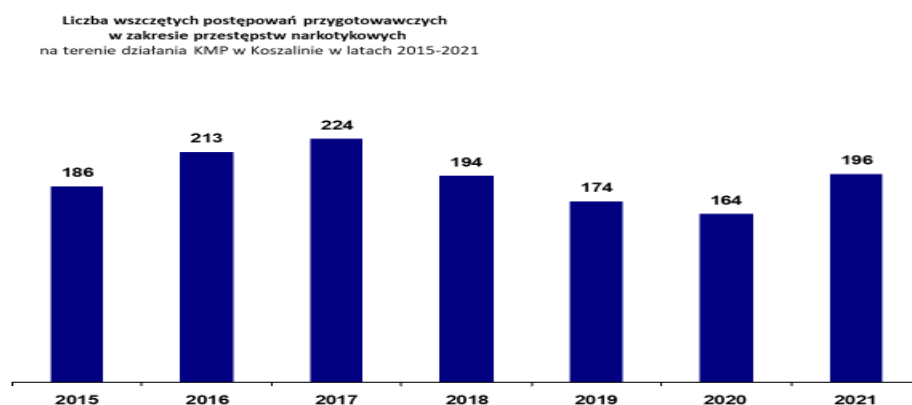
Najczęstsze przyczyny sięgania przez młodzież po narkotyki:

- konflikty i nieporozumienia, trudna sytuacja rodziny (np. bezrobocie), błędy wychowawcze,
- niepowodzenia w nauce (brak pracy z uczniem słabym), kłopoty wychowawcze w szkole, brak akceptacji rówieśników,
- złe wzorce osobowe, chęć zaimponowania innym,
- brak dostatecznej wiedzy na temat narkomanii, przypadkowy kontakt ze środkami odurzającymi, brak możliwości atrakcyjnego spędzania wolnego czasu i rozwoju zainteresowań, protest przeciwko rzeczywistości, przyczyny polityczne,

- zaspokajanie potrzeby poznawczej, przymus (jako skutek nałogu), reakcja uciezkowa, niedojrzałość, kryzys egzystencjalny, poczucie odrzucenia, poszukiwanie wolności, skutek porażek życiowych.

W roku 2021, w zakresie przestępstw ujętych w Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie wszczęli 196 postępowań przygotowawczych. Wskaźnik wykrywalności w tym zakresie utrzymuje się na stałym wysokim poziomie - 97,7%.

Wykres nr 5
Liczba wszczętych postępowań w zakresie przestępstw narkotykowych w latach 2015 - 2021

Źródło – Sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Koszalinie za rok 2021

Ponadto w 2021 r. policjanci łącznie zabezpieczyli prawie 30 kilogramów narkotyków różnego pochodzenia, w tym: ponad 20 kilogramów amfetaminy, prawie 6 kilogramów, ponad pół kilograma kokainy oraz ponad 130 sztuk tabletek ekstazy.

Groźny czynnik kryminogeny stanowi także nadużywanie alkoholu, który ma istotny wpływ na sposób dokonywania czynów zabronionych. Wielokrotnie staje się motywem popełnienia przestępstw. Najczęściej młodzi ludzie odmawiają podania źródła nabycia alkoholu lub twierdzą, że kupił go im nieznany dorosły w zamian za drobną kwotę pieniędzy, albo też starszy, znany tylko z widzenia kolega, bądź też wyniesiony został z domu bez wiedzy i zgody rodziców.

Tabela nr 24
Liczba ujawnionych przez Policję nieletnich do 18 roku życia w Polsce

Rok	Liczba ujawnionych przez Policję nietrzeźwych osób do 18 roku życia	Liczba osób do 18 roku życia dowiezionych przez Policję do izb wytrzeźwień (ogółem)	Chłopcy	Dziewczęta
2017	7 672	brak danych	brak danych	brak danych
2016	7 955	brak danych	brak danych	brak danych

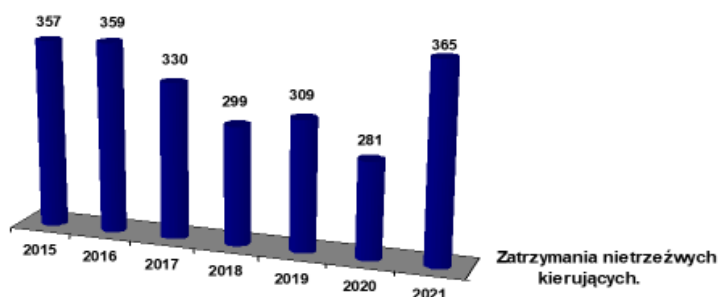
Rok	Liczba ujawnionych przez Policję nietrzeźwych osób do 18 roku życia	Liczba osób do 18 roku życia dowiezionych przez Policję do izb wytrzeźwień (ogółem)	Chłopcy	Dziewczęta
2015	8 503	brak danych	brak danych	brak danych
2014	10 573	brak danych	brak danych	brak danych
2013	12 503	brak danych	brak danych	brak danych
2012	14 645	brak danych	brak danych	brak danych
2011	15 285	brak danych	brak danych	brak danych
2010	15 034	brak danych	brak danych	brak danych
2009	19 252	1 734	1 527	207
2008	24 099	2 396	2 135	261
2007	23 747	2 682	2 381	301
2006	20 758	3 372	3 004	368

Źródło: Małoletni pod wpływem alkoholu - Statystyka - Portal polskiej Policji (policja.pl)

Z powyższej tabeli wynika, że służby odpowiedzialne za profilaktykę przeciwdziałania alkoholizmowi skutecznie realizują zadania, gdyż wyraźnie rysuje się spadek, na przestrzeni lat 2006- 2017 z 20 758 do 10 573, nieletnich nietrzeźwych ujawnionych przez Policję.

W roku 2021 koszalińscy policjanci zwalczali przestępstwa drogowe wszczynając 365 postępowań przygotowawczych przeciwko nietrzeźwym kierującym. Jest to wynik większy o 84 przypadki.

Postępowania przygotowawcze wobec
nietrzeźwych kierujących
na terenie KMP w Koszalinie w latach 2015-2021

Źródło – Sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji
w Koszalinie za rok 2021

W realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomani ważną rolę odgrywają *Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*. Mając na uwadze znaczenie problemów alkoholowych intencją ustawodawcy było aby komisja stanowiła interdyscyplinarny zespół ekspertów w zakresie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych. Dlatego też w art. 4¹ ust. *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* zawarto obowiązek szkoleń członków Komisji. Głównym zadaniem działań Komisji jest prowadzenie działań w celu zapobiegania nadużywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych. Ponadto zgodnie z zapisami ustawowymi jest to zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, oraz ochrony przed przemocą w rodzinie. Kolejne zadania to prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży (w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych, działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych). Ponadto Komisja powinna wspomagać działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, podejmować interwencje w związku z naruszeniem przepisów zakazów sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych. Komisja uprawniona jest także do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu.

Dużą rolę w profilaktyce negatywnych zachowań odgrywają także działające na terenie Powiatu Koszalińskiego placówki szkolne, które realizują szereg programów

profilaktycznych.

Kolejnym wsparciem w realizacji zadań wynikających z przeciwdziałania uzależnieniom są Kluby Anonimowych Alkoholików. Ich zadaniem jest wzajemna pomoc w celu zachowania trzeźwości i „oferują bezpłatne dzielenie się swoim doświadczeniem powrotu do zdrowia z innymi, którzy mogą mieć problem z pić”. Według danych z roku 2021 wspólnota ta funkcjonuje już ponad 120 tys. lokalnych grup w 180 krajach, a liczba uczestników sięga ponad 2,3 miliona (źródło: <https://aa24.pl/pl/informacje-o-aa>). Warto nadmienić, że mityngi AA odbywają się także na terenie miasta Koszalina oraz Powiatu Koszalińskiego – m.in. w Bobolicach, Będzinie (wg. wyszukiwarki <https://spis.aa.org.pl/>).

Osoby uzależnione mogą także skorzystać z pomocy Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień ANON sp. z o.o. Poradnia Uzależnień w Koszalinie.

2.1.5. Niepełnosprawność

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) za osobę niepełnosprawną należy uznać osobę, która nie może wykonywać normalnych czynności w sposób bądź w zakresie, który jest typowy dla osoby pełnosprawnej.

Niepełnosprawność występuje na całym świecie. Według ekspertów ONZ, przewodnią rolę w przeciwdziałaniu występowaniu niepełnosprawności i pomocy osobom niepełnosprawnym powinny spełniać rządy poszczególnych państw, które są odpowiedzialne między innymi za przygotowanie i stworzenie możliwości równego uczestnictwa w społeczeństwie osobom niepełnosprawnym. W działaniach tych rządy państw mogą korzystać z pomocy, rad czy wsparcia organizacji pozarządowych zajmujących się owa tematyką. Trwający XXI wiek to czas, gdy niepełnosprawność coraz częściej postrzegana jest przez pryzmat praw człowieka, a nie wyłącznie pomocy społecznej. Tym samym zmienia się stosunek społeczeństwa do jego niepełnosprawnej części. Do świadomości społecznej przedziera się pogląd, że każdemu należą się te same prawa i obowiązki.

W Polsce osób z niepełnosprawnościami, które mają prawne potwierdzenie niepełnosprawności, jest ponad 3 mln. W rzeczywistości jest ich dużo więcej – od 4 do 7 mln (źródło: <https://www.gov.pl/web/popcwsparcie/ile-jest-osob-z-niepelnosprawnosciami-w-polsce>).

W Powiecie Koszalińskim, zgodnie z Narodowym Spisem Powszechnym, w 2011 roku było 6 902 osób niepełnosprawnych, co wówczas stanowiło 10,55% odsetek w stosunku do ogółu osób zamieszkujących w powiecie. Brak jest aktualnych danych dotyczących osób niepełnosprawnych w powiecie, co w sposób istotny utrudnia planowanie działań na ich rehabilitację.⁵

W roku 2011 spośród 6 902 osób niepełnosprawnych było 3 452 mężczyzn i 3 450 kobiet, którzy byli w wieku:

- przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia) - 438 osób,
- produkcyjnym (18-64 lat) - 3 837 osób, w tym:
  - produkcyjnym mobilnym (18-44 lat) – 1 211 osób,
  - produkcyjnym niemobilnym (45-64) – 2 626 osób,

⁵ W okresie wrzesień – listopad 2022 r. mają zostać udostępnione dane wstępne z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z roku 2021

- poprodukcyjnym (powyżej 65 roku życia) - 2 627 osób.

Osoby z ustaloną niepełnosprawnością - 4 484 osób, z tego :

- ze znacznym stopniem niepełnosprawności 1 072 osoby,
- z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - 1 516 osób,
- z lekkim stopniem niepełnosprawności - 1 319 osób,
- o stopniu nieustalonym - 314 osób,
- w wieku 0 – 15 lat - 263 osoby .

Osoby niepełnosprawne biologicznie - 2 417 osób.

Co drugi niepełnosprawny wskazywał na umiarkowane ograniczenia niepełnosprawności (1,8), co czwarty na poważne ograniczenia (4,3) na poważne ograniczenia skarży się co ósma osoba niepełnosprawna (8,3).

Niepełnosprawność jest problemem społecznym o dużym zasięgu i dotyczy ludzi niezależnie od ich wieku, statusu społecznego czy materialnego, warunków klimatycznych i ekonomicznych. Najważniejsze z przyczyn niepełnosprawności to: szkodliwe warunki w miejscu zamieszkania lub w zakładzie pracy, zanieczyszczenie środowiska, wypadki, urazy i zatrucia, wypadki i urazy komunikacyjne, choroby układu naczyniowego (głównie udary), choroby układu sercowego (zawały), choroby nowotworowe, choroby układu nerwowego, choroby psychiczne, choroby zakaźne, choroby i wady wrodzone, zaniedbania wynikłe z niedostatecznej opieki medycznej nad matką podczas ciąży, zaniedbania wynikłe z niedostatecznej opieki medycznej (lub jej braku) nad noworodkiem i niemowlęciem.

Na koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie było zarejestrowanych 381 osób niepełnosprawnych, z tego:

- 143 z Powiatu Koszalińskiego,
- 238 z Miasta Gminy Koszalin.

Tabela 25
Niepełnosprawni bezrobotni w 2020 i 2021 r.

Rok	BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI			
	Miasto Koszalin		Powiat Koszaliński	
	2020	2021	2020	2021
Ogółem	232	238	142	143
<i>w tym</i>				
Kobiety	90	85	62	68
Z prawem do zasiłku	23	18	18	14

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności w Powiecie Koszalińskim stanowią 85,3% (122) spośród zarejestrowanych niepełnosprawnych. Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności stanowią 12,6 % (18), a ze znacznym stopniem niepełnosprawności 2,1% (3) .

Tabela 26

Stopień niepełnosprawności osób bezrobotnych w roku 2021

Stopień niepełnosprawności	Powiat Koszaliński	
	Ogółem	%
	143	100,0
znaczny	3	2,1
umiarkowany	18	12,6
lekki	122	85,3

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Tabela 27

Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych wg. wykształcenia w 2021 r.

Wykształcenie	Powiat Koszaliński	
	Ogółem	%
	143	100,0
Wyższe	6	4,2
Policealne i średnie zawodowe	7	4,9
Średnie ogólnokształcące	13	9,1
Zasadnicze zawodowe	48	33,6
Gimnazjalne i poniżej	69	48,3

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Najliczniejszą grupę zarejestrowanych osób niepełnosprawnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 69 osób, następną grupę stanowią osoby niepełnosprawne z zasadniczym wykształceniem – 48 osób, najmniej liczna, to grupa osób z wyższym wykształceniem – 6 osób.

Tabela 28

Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych wg. wieku w 2021 r.

Wiek	Powiat Koszaliński	
	Ogółem	%
	143	100,0
18-24	6	4,2
25-29	8	5,6
30-39	24	16,8
40-44	17	11,9
45-49	20	13,9
50-54	17	11,9
55- i więcej	51	35,7

Źródło – Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2021

Najliczniejszą grupę zarejestrowanych osób niepełnosprawnych stanowią osoby w wieku powyżej 55 lat (51 osób), następną grupę stanowią osoby niepełnosprawne w wieku 30-39 lat, najmniej liczna to grupa osób w wieku 18-24 lata.

W Powiecie Koszalińskim, w ramach systemu wsparcia, funkcjonują następujące jednostki organizacyjne, których jednym z zadań jest niesienie pomocy i świadczenie opieki

osobom niepełnosprawnym:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - dysponuje środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych,
- Starostwo Powiatowe w Koszalinie Punkt nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Warninie, którego misją jest tworzenie uczniom niepełnosprawnym intelektualnie warunków do rozwoju intelektualnego, psychicznego i fizycznego, które w przyszłości pozwolą mu na funkcjonowanie w społeczeństwie w miarę niezależnie samodzielnie i godnie,
- Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy w Bobolicach, który jest placówką przeznaczoną dla dzieci i młodzieży z autyzmem, z niepełnosprawnością w stopniu głębokim oraz umiarkowanym i znacznym ze sprzężoną niepełnosprawnością w wieku od 3 do 25 roku życia,
- Domy Pomocy Społecznej,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna - zajmująca się m.in. diagnozowaniem niepełnosprawnych dzieci oraz ich terapią (logopedyczną, psychologiczną i pedagogiczną), a także doradztwem zawodowym,
- Powiatowy Urząd Pracy - realizujący programy aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych .

Dużą część grupy osób niepełnosprawnych stanowią osoby z zaburzeniami psychicznymi, które objęte są opieką Środowiskowych Domów Samopomocy, prowadzonych przez samorzady w gminach - Polanów, Sianów, Manowo, Biesiekierz, Będzino i Bobolice. Ponadto 43 osoby niepełnosprawne z terenu Powiatu Koszalińskiego uczestniczą w zajęciach realizowanych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej nr 1 i 2 w Koszalinie prowadzonych przez *Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Koszalinie*. Edukację dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim zapewnia Zespół Szkół Nr 12 w Koszalinie, przedszkole integracyjne w Koszalinie. Dzieci (3-10 lat) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim mogą korzystać z opieki i edukacji w przedszkolu przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Koszalinie oraz Niepublicznym Specjalistycznym Przedszkolu Terapeutycznym „*Mały Książę*” w Koszalinie. Dowozem osób niepełnosprawnych do wymienionych placówek zajmują się samorzady poszczególnych gmin Powiatu.

Na terenie Powiatu Koszalińskiego, ze względu na korzystne warunki klimatyczne i ekologiczne, funkcjonują ośrodki uprawnione do przyjmowania zorganizowanych grup osób niepełnosprawnych. Są to między innymi :

- Przedsiębiorstwo Usługowe „*Violetta*” w Sarbinowie,
- Instytut Zdrowia „*Sofra*” sp. z o. o. w Mielnie,
- Ośrodek Rehabilitacyjno – Wypoczynkowy "Syrena" w Mielnie,
- Ośrodek Rehabilitacyjno – Wypoczynkowy Eugeniusz Snoch w Mielnie,
- Centrum Rehabilitacji i Wypoczynku „*Sophia – Bryza*” w Sarbinowie,
- Ośrodek Wypoczynkowy „*Agado*” w Sarbinowie,
- Ośrodek Wczasowo - Rehabilitacyjny „*Beskid*” w Sarbinowie,
- Ośrodek Wypoczynkowo-Rehabilitacyjny „*LeDan*” w Chłopach,

W Koszalinie działają organizacje pozarządowe i fundacje świadczące pomoc na rzecz

osób niepełnosprawnych i ich rodzin, zamieszkujących w Koszalinie jak również w Powiecie Koszalińskim, na przykład są to: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło Koszalin, z siedzibą w Koszalinie przy ul. Wyspiańskiego 4; Stowarzyszenie Sportu Niepełnosprawnych "Start" z siedzibą w Koszalinie ul. Jedności 4; Polski Związek Głuchych (oddział), z siedzibą w Koszalinie przy ul. Andersa 22; Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół, z siedzibą w Koszalinie przy ul. Wańkowicza 16/2; Stowarzyszenie Koszaliński Klub „Amazonka”, Koszalin, ul. Morska 9.

2.1.6. Osoby w podeszłym wieku i przewlekle chore

Zgodnie z założeniami *ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspakajania potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Obowiązek zapewnienia opieki osobie wymagającej pomocy z powodu wieku lub niepełnosprawności spoczywa na rodzinie, w dalszej kolejności na opiece zdrowotnej i pomocy społecznej.

Politykę społeczną wobec osób starszych zdefiniować można jako system realizowanych w jej ramach działań, mających na celu wszechstronną kompensację malejących wraz z wiekiem możliwości samodzielnego zaspakajania potrzeb, integrację z lokalną społecznością oraz przygotowanie do starości.

Starość – z definicji, stan będący efektem starzenia się, ostatni okres życia u ludzi. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Starość dzieli się na trzy zasadnicze etapy: od 60 – 75 r. ż. – wiek podeszły (tzw. wczesna starość), od 75 – 90 r. ż. – wiek starczy (tzw. późna starość) oraz 90 r. ż. i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność). Do podstawowych cech starości zalicza się: znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie samodzielności życiowej oraz stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia.

Ogólna liczba ludzi powyżej 60-tego roku życia w Powiecie Koszalińskim w roku 2021 wynosiła 15 764, co stanowi aż 23,72 % ogółu ludności Powiatu.

Tabela 29
Liczba ludności w Powiecie Koszalińskim w wieku powyżej 60 lat w 2021 r.

Wiek	Ogólna liczba ludności	Kobiety	Mężczyźni
60-64	4 982	2 573	2 409
65-69	4 510	2 365	2 145
70 i więcej	6 272	3 718	2 554

Źródło – Główny Urząd Statystyczny

Wyniki opublikowanej przez Główny Urząd Statystyczny w 2016 r. prognozy gospodarstw domowych, wskazują na istotne przemiany ludnościowe, jakich można oczekiwać w perspektywie horyzontu prognozy, tj. do 2050 r. Prognoza dla gmin, ukazuje szybki proces starzenia się ludności, który będzie miał miejsce już w niedalekiej przyszłości. W 2016 r. odsetek osób w wieku 65 i więcej lat był wyższy niż 20% w zaledwie 107 (ok 4%) gminach.

W 2030 r. natomiast gminy z udziałem osób starszych przekraczającym 20% będą stanowiły już niemalże 2/3 wszystkich gmin w Polsce. Główny Urząd Statystyczny w perspektywie roku 2035 przewiduje w swoich prognozach dalsze wydłużanie się trwania życia, co w ocenie tej instytucji będzie powodować przyspieszenie procesu starzenia się polskiego społeczeństwa i wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym.

Wg Głównego Urzędu Statystycznego w 2012 r. po raz pierwszy po roku 2002, zmniejszyła się liczba osób w wieku 25 – 34 lat. W 2014 r. liczebność tej grupy wieku spadła już o blisko 100 tys. osób. Według prognozy ludności do 2050 r. ubytek osób w tym wieku będzie najsilniejszy pod koniec 2050 r. i wyniesie około 200 tys. w skali roku. Jednocześnie począwszy od 2026 r. rozpocznie się gwałtowny wzrost liczby osób w wieku 80 lat i więcej. Związane jest to z wchodzeniem w wiek późnej starości bardzo licznych roczników urodzonych pomiędzy końcem drugiej wojny światowej, a początkiem lat sześćdziesiątych. Przyjmuje się, że w latach 2028–2038 liczebność tej grupy wieku będzie zwiększać się o ponad 100 tys. w każdym kolejnym roku. GUS w opracowaniu przyjął, że pomiędzy 2025 a 2040 r. liczebność osób w wieku 80 lat i więcej zwiększy się z 1,7 miliona do 3,4 miliona, czyli dwukrotnie.

Mając na względzie powyższe dane, szczególnego znaczenia nabiera zapewnienie osobom starszym i przewlekle chorym odpowiedniej opieki. Aktualnie opieka ta sprawowana jest w ramach współdziałania dwóch sektorów: opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, a jej zasadniczym celem jest oprócz organizowania opieki, udzielanie wsparcia w sposób umożliwiający jak najdłuższe funkcjonowanie tych osób w środowisku lokalnym.

Istnieją dwa zasadnicze kierunki opieki sprawowanej nad osobami starszymi i przewlekle chorymi: w ramach sektora opieki zdrowotnej (opieka instytucjonalna oraz opieka domowa) oraz trzy zasadnicze kierunki opieki sprawowanej w ramach sektora pomocy społecznej (opieka instytucjonalna, półstacjonarna oraz domowa).

Opieka instytucjonalna w systemie opieki zdrowotnej realizowana jest w:

- zakładach opiekuńczo-leczniczych na oddziałach szpitalnych,
- hospicjach,
- poradniach.

Opiekę domową w systemie opieki zdrowotnej sprawują pod nadzorem lekarza pierwszego kontaktu: pielęgniarki środowiskowo-rodzinne, pielęgniarki domowe na podstawie kontraktu na świadczenia pielęgniarskie oraz wielodyscyplinarne zespoły opieki długoterminowej.

Całodobowa opieka instytucjonalna w systemie pomocy społecznej realizowana jest w domach pomocy społecznej. Opieka półstacjonarna w systemie pomocy społecznej realizowana jest w dziennych domach pomocy społecznej oraz w ośrodkach wsparcia dla osób starszych. Opieka domowa w postaci usług opiekuńczych sprawowana jest przez opiekunki środowiskowe właściwych ośrodków pomocy społecznej.

Na terenie Powiatu Koszalińskiego bardzo dobrze rozwinięta jest baza całodobowej opieki instytucjonalnej w postaci domów pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób przewlekle psychicznie chorych. Instytucje te zapewniają ogółem 667 miejsc.

Ponadto na terenie gmin Powiatu Koszalińskiego funkcjonują środowiskowe domy samopomocy, do zadań których należy budowanie sieci wsparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku osób przewlekle

psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Ostatnią formą pomocy osobom w podeszłym wieku i przewlekle chorym jest forma usług opiekuńczych świadczonych głównie przez pracowników właściwych ośrodków pomocy społecznej w miejscu ich zamieszkania. Zadanie to coraz częściej realizowane jest także na podstawie zlecenia przez inne podmioty (np. spółdzielnie socjalne), czy też w ramach prac społecznie użytecznych. Głównym celem tej formy pomocy jest pozostawienie osób starszych, chorych niepełnosprawnych jak najdłużej w miejscu ich zamieszkania.

Wczesna starość nie zawsze pociąga za sobą nagłe i znaczne ograniczenie samodzielności życiowej. Wiek dla wielu seniorów nie stanowi istotnej przeszkody do dalszego kontynuowania aktywności zawodowej. Mając powyższe na uwadze oraz pogłębiające się problemy pracodawców z rekrutacją pracowników Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie pod koniec 2018 roku wystąpił z inicjatywą nawiązania współpracy pomiędzy PUP, pracodawcami oraz organizacjami zrzeszającymi koszalińskich seniorów (VivaMY, Uniwersytet III Wieku w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koszalinie oraz Uniwersytet III Wieku Politechniki Koszalińskiej) w zakresie aktywizacji zawodowej osób w wieku poprodukcyjnym. Celem upowszechniania informacji o aktualnych ofertach przeznaczonych dla seniorów przesyłane są one do organizacji zrzeszających emerytów, publikowane są na stronie internetowej Urzędu Pracy w specjalnie wydzielonej sekcji oraz rozsyłane seniorom za pomocą Newslettera. Dzięki nawiązanej współpracy oraz aktywnie prowadzonej akcji informacyjnej wśród pracodawców korzystających z usług PUP, w 2021 roku udało się pozyskać oferty pracy na 539 stanowisk dedykowanych dla seniorów. Największa liczba tego typu ofert wpływa do tut. Urzędu w okresie wiosenno – letnim, w którym pracodawcy bardzo często poszukują pracowników sezonowych. W 2021 r. lokalni pracodawcy wyrażając chęć zatrudnienia seniorów, podobnie jak miało to miejsce w latach 2019-2020, poszukiwali pracowników w każdej możliwej branży począwszy od prac prostych po różnego typu specjalistów.

2.1.7. Pomoc dla cudzoziemców

Według danych Urzędu do Spraw Cudzoziemców (www.gov.pl/web/udsc/zestawienia-roczne) 1.01.2022 r. w Polsce przebywało łącznie 1 564 osób, którym nadano status uchodźcy, 2 239 osób z nadanym statusem ochrony uzupełniającej, 223 osoby o pobycie tolerowanym oraz 1 748 osób z pobytem humanitarnym. Najwięcej decyzji o nadaniu statusu uchodźcy uzyskali obywatele Rosji (282 osoby), Afganistanu (257 osób), Turcji (207 osób), Białorusi (178 osób), Syrii (156 osób). Ochrony uzupełniającej natomiast udzielano głównie: Białorusinom - 792 osoby, Rosjanom - 781 osób i Ukraińcom - 313 osób. Osoby z nadanym decyzją Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców statusem uchodźcy lub ochrony uzupełniającej mogą starać się o pomoc w integracji cudzoziemców. Pomoc tą reguluje rozdział 5 (art. 91 - 95) *Ustawy o pomocy społecznej* oraz *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom* (Dz. U. 2019, poz.1946). Zgodnie powyższymi aktami prawnymi, po złożeniu wniosku do właściwego starosty za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, cudzoziemcowi udziela się pomocy mającej na celu wspieranie jego procesu integracji. Pomoc ta obejmuje: świadczenia pieniężne w wysokości od 721 zł do 1450 na

osobę, opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne, pracę socjalną, - poradnictwo specjalistyczne (prawne, rodzinne, psychologiczne), udzielanie informacji i wsparcia w kontaktach z innymi instytucjami, inne czynności, które wspierają proces integracji cudzoziemca. Na podstawie art. 20 *Ustawy o pomocy społecznej*, pomoc cudzoziemcom w procesie integracji jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanej przez Powiat. Wsparcie to udzielane jest w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy. Pomocy integracyjnej udziela się na wniosek cudzoziemca (który obejmuje również małoletnie dzieci i małżonka, jeżeli posiadają status uchodźcy/ochronę uzupełniającą) złożony w terminie 60 dni od dnia uzyskania przez niego statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej. Pomoc integracyjna jest realizowana w ramach indywidualnego programu integracji, uzgodnionego między powiatowym centrum pomocy rodzinie a cudzoziemcem, który określa zakres, wysokość i formy pomocy powiązane z sytuacją życiową cudzoziemca i jego rodziny. Koordynatorem działań w zakresie integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w szczególności w zakresie wskazania im miejsca zamieszkania oraz prowadzenia rejestru zatwierdzonych zmian w indywidualnym programie integracji, zgodnie z art. 22 *Ustawy o pomocy społecznej*, jest wojewoda. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przekazuje wojewodzie uzgodniony z cudzoziemcem program wraz z przewidywanymi kosztami jego realizacji. Wojewoda po aprobacie przedstawionego programu przekazuje środki na jego realizację. Według danych z Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w latach 2012 – 2021 (Rejestr Indywidualnych Programów Integracji Cudzoziemców na podstawie art. 22 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) udzielono pomocy 29 cudzoziemcom, na podstawie zaakceptowanego przez Wojewodę Zachodniopomorskiego indywidualnego programu integracji.

Do dnia 31 grudnia 2021 r. do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie nie wpłynął żaden wniosek cudzoziemca posiadającego status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą o udzielenie pomocy.

Inaczej wygląda sprawa obywateli Ukrainy, którzy uciekli przed konfliktem zbrojnym po 24 lutym 2022 r. Według informacji polskiej Straży Granicznej od początku roku do końca czerwca 2022 roku do Polski przybyło 5 170 689 (źródło: www.strazgraniczna.pl/pl/granica/statystyki-sg). Na podstawie danych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na dzień 25.04.2022 r. (źródło: Serwis Samorządowy PAP) uchodźcom wojennym z Ukrainy zostało wydanych ponad 1 milion numerów PESEL. Wobec braku aktualnych statystyk należy przyjąć że liczba ta na dzień dzisiejszy jest o wiele wyższa. Straż Graniczna nadal odnotowuje napływ nowych osób uciekających przed wojną w Ukrainie. Obecna sytuacja stawia cudzoziemców przybywających do Polski (w tym do Powiatu Koszalińskiego) przed problemami, z którymi nigdy nie musieli się borykać. Mają trudności z mieszkaniem, pracą czy edukacją dzieci. Napotykać na bariery językowe, kulturowe, prawne, związane z dostępem do ochrony zdrowia, a także mogą spotykać się z dyskryminacją. Niezbędny jest więc dostęp do rozmaitych usług oraz integracji z polskim społeczeństwem. Organizacje pozarządowe od pierwszych dni wojny w Ukrainie włączyły się w pomoc osobom uciekającym z tego kraju. Od początku działania były skierowane na to, aby zapobiec kryzysowi humanitarnemu na Polskiej granicy, dostarczając uchodźcom pierwszej i podstawowej pomocy: wyżywienia, zakwaterowania, dostępu do pomocy medycznej. Na wysokości zadania stanęli polscy obywatele oraz organizacje pozarządowe

i samorządy lokalne. Państwo Polskie objęło ochroną obywateli Ukrainy, którzy od dnia 24 lutego 2022 r. przybyli na terytorium Polski z Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa oraz obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań przybyli na terytorium Polski. Ochroną tą zostały także objęci uchodźcy nieposiadający obywatelstwa ukraińskiego, ale którzy są małżonkami obywateli Ukrainy, o ile i oni przybyli w związku z działaniami wojennymi. Przyjęto, że pobyt tych wszystkich osób na terytorium Polski jest legalny. Obywatele Ukrainy, którzy otrzymali numer pesel mogą liczyć na pomoc Państwa Polskiego w postaci między innymi: świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, świadczenia dobry start, rodzinnego kapitału opiekuńczego, dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. Dodatkowo osoby objęte ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa mają możliwość wykonywania pracy na takich samych zasadach jak obywatele Polski. Samorządy lokalne i organizacje pozarządowe pozyskują środki zewnętrzne na realizację zadań pomocowych. Przykładem takich działań jest realizacja przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie projektu pn. „Powiat Koszaliński Obywatelom Ukrainy” współfinansowanego z Budżetu Państwa oraz ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach działania VII Osi priorytetowej: Włączenie społeczne, Działanie 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020. W trakcie projektu realizowane są zadania: pomoc prawnika, pomoc psychologa i/lub psychoterapeuty, pomoc tłumacza /osoby posługującej się językiem ukraińskim/, pomoc asystenta integracyjnego opracowującego indywidualną ścieżkę integracji społecznej wspierającego w kontaktach z instytucjami i sytuacjami życia codziennego, kursy nauki języka polskiego.

Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie w ramach swojej podstawowej działalności od kilku lat realizuje zadania związane z legalizacją zatrudnienia cudzoziemców. Powołany do wykonywania tych zadań zespół pracowników w 2021 roku zarejestrował rekordową ilość 18 621 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi oraz przyjął 770 wniosków o wydanie zezwoleń na pracę sezonową cudzoziemca. Po 24 lutego 2022 r. w związku wybuchem wojny na terytorium Ukrainy, PUP w Koszalinie podjął wiele dodatkowych działań skierowanych do obywateli tego kraju. Do tych zadań należy między innymi pozyskiwanie ofert pracy, w których pracodawcy deklarują chęć zatrudnienia obywateli Ukrainy oraz ich publikacja w wydzielonej zakładce strony internetowej PUP w Koszalinie (do września 2022 r. PUP pozyskał 590 takich ofert). Kolejnym dodatkowym zadaniem (wynikającym z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa) jest rejestracja powiadomień o podjęciu pracy przez obywateli Ukrainy. Do końca września 2022 r. PUP zarejestrował 2 370 powiadomień. Zgłaszającym się do PUP w Koszalinie obywatelom Ukrainy w pierwszej kolejności poszukuje się zatrudnienia wykorzystując do tego oferty pozyskane przez PUP od lokalnych pracodawców, jak również oferty publikowane na ogólnodostępnych portalach ogłoszeniowych tj. OLX.pl. pracuj.pl.; infoPraca.pl.; jober.pl. Pracownicy Urzędu opracowują cudzoziemcom z Ukrainy życiorysy zawodowe (CV), które mają ułatwić znalezienie pracy, a także przekazują informacje na temat działających na lokalnym rynku organizacji i instytucji udzielających wsparcia i pomocy np. w zakresie zakwaterowania, wyżywienia,

pozyskania odzieży, pomocy psychologicznej itp. (do września 2022 r. PUP obsłużył 680 cudzoziemców). Zauważając jak wielką barierą w wejściu na rynek pracy jest brak znajomości języka polskiego, PUP w Koszalinie dotychczas zorganizował kursy języka polskiego dla 30 obywateli Ukrainy i w miarę zgłaszanych potrzeb planuje organizację kolejnych kursów z tego zakresu. W celu dotarcia z informacją o zadaniach realizowanych przez PUP, w tym zasadach zatrudniania obywateli Ukrainy oraz możliwości uzyskania wsparcia finansowego w ich zatrudnieniu, PUP w Koszalinie umieszcza stosowne informacje na stronie internetowej Urzędu, jak również przekazuje je do jednostek samorządu terytorialnego, organizacji zrzeszających pracodawców, a także instytucji zajmujących się pomocą obywatelom Ukrainy.

Cudzoziemcy mogą także znaleźć wsparcie w Starostwie Powiatowym w Koszalinie, które realizują zadania wynikające z realizacji ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

2.1.8. Handel ludźmi

W związku ze zmieniającą się sytuacją w Europie a co za tym idzie i w Polsce niezwykle ważną kwestią jest problem handlu ludźmi. Nasilenie tego zjawiska obserwujemy w Polsce od początku lat 90-tych. Polska jest krajem pochodzenia ofiar, krajem tranzytowym, przez który odbywa się transfer ofiar z Europy Wschodniej do Europy Zachodniej a także krajem docelowym dla ofiar wykorzystywanych głównie w prostytucji i pracy przymusowej. Zgodnie z Kodeksem Karnym, z handlem ludźmi mamy do czynienia kiedy łącznie występują następujące czynności:

- werbowanie (nakłanianie, zjednywanie, zaciąganie),
- transport (przemieszczanie, przewożenie z zastosowaniem środków komunikacji),
- dostarczanie (umieszczanie w innym miejscu),
- przekazywanie (powierzenie, dawanie w celu dysponowania),
- przechowywanie (zatrzymywanie w jednym miejscu, przetrzymywanie w ukryciu),
- lub przyjmowanie osoby (zatrzymywanie przekazanej osoby).

Aby można było mówić, że mamy do czynienia ze zjawiskiem handlu ludźmi obok wyżej wymienionych czynności wystąpić muszą:

- przemoc lub groźba bezprawna,
- uprowadzenie,
- podstęp,
- wprowadzenie w błąd lub wyzyskanie błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania,
- nadużycie stosunku zależności, wykorzystanie krytycznego położenia lub stanu bezradności,
- udzielenie albo przyjęcie korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą.

W przypadku handlu dziećmi nie muszą być zastosowane wszystkie wymienione powyżej metody i środki. W polskim prawie przestępstwo handlu ludźmi zagrożone jest karą pozbawienia wolności na okres nie krótszy niż 3 lata (art. 189a *Kodeksu karnego*). Z uwagi na wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu, karalne jest również przygotowanie do popełnienia tego przestępstwa (czyn zagrożony karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy

do lat 5). Osoby (ofiary handlu ludźmi) wykorzystywane są najczęściej w przemyśle pornograficznym, prostytutce, pracy lub usługach o charakterze przymusowym, żebractwie, niewolnictwie oraz wszelkich innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka lub w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy.

Z uwagi na usytuowanie Powiatu Koszalińskiego w regionie trans-granicznym, dużą mobilność mieszkańców, poza granice Polski w celu poszukiwania pracy niezwykle ważna jest profilaktyka handlu ludźmi. Osoby wyjeżdżające poza granice kraju w celu poszukiwania pracy narażone są najczęściej na:

- oszustwo ze strony pośrednika pracy, np. w postaci obietnicy wysokich zarobków,
- bardzo krótki okres czasu na podjęcie decyzji o wyjeździe, którą trzeba podjąć z dnia na dzień,
- od potencjalnego pracownika nie wymaga się specjalnych kwalifikacji zawodowych,
- nie jest wymagana znajomość języka obcego,
- pożyczanie przez pośrednika pieniędzy na przejazd i życie za granicą, którego następstwem jest bezgraniczne posłuszeństwo i konieczność oddania wszystkich zarobionych pieniędzy.

W Polsce od kwietnia 2009 r. funkcjonuje Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi (KCIK), finansowane w całości z budżetu państwa. KCIK jest zadaniem zlecanym przez Ministra Spraw Wewnętrznych organizacji pozarządowej wyłanianej corocznie w otwartym konkursie. Obecnie zadanie to realizowane jest wspólnie przez La Stradę - Fundację przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu oraz Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej. Z pomocy KCIK mogą korzystać również osoby niezidentyfikowane przez organy ścigania czy prokuraturę jako ofiary handlu ludźmi. Według informacji zawartych na stronach internetowych Centrum każdego roku konsultanci telefonu zaufania dla ofiar i potencjalnych ofiar odbierają około 7 tysięcy telefonów. W 2020 r., ze wsparcia w KCIK skorzystało 166 osób (57 obywateli Polski oraz 109 obcokrajowców), w tym 16 małoletnich. Większość osób objętych wsparciem stanowiły kobiety (źródło: Raport Handel Ludźmi 2020 r. Departament Analiz i Polityki Migracyjnej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji).

Według danych Policji w 2020 roku: wszczęto 14 postępowań dotyczących handlu ludźmi, ujawniono 38 przestępstw, zidentyfikowano 23 osoby podejrzane oraz 10 pokrzywdzonych. Wśród pokrzywdzonych większość stanowiły osoby wykorzystane do prostytutki lub pornografii (7 osób). W pracy lub usługach o charakterze przymusowym wykorzystano 3 osoby natomiast w innych form wykorzystania 1 osobę (źródło: Raport Handel Ludźmi 2020r. Departament Analiz i Polityki Migracyjnej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji). Według statystyk Straży Granicznej będącej kolejnym organem ścigania zajmującym się powyższym problemem, w 2020 r. zidentyfikowano 43 potencjalne ofiary handlu ludźmi. Do pracy przymusowej zostało zmuszonych 38 osób (16 ob. Ukrainy, 10 ob. Mołdawii, 5 ob. Jemenu, 5 ob. Filipin, 1 ob. Białorusi oraz 1 ob. Rosji). Do zawarcia fikcyjnych małżeństw zmuszono 5 kobiet, obywaterek Polski (źródło: Raport Handel Ludźmi 2020 r. Departament Analiz i Polityki Migracyjnej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji). Zgodnie z danymi wskazanymi przez Prokuraturę Krajową w 2020 r. najczęstszymi formami tego przestępstwa były: praca przymusowa (lub usługi o charakterze przymusowym) oraz prostytutka i inne formy wykorzystania seksualnego. Odnotowywano także przypadki zawierania fikcyjnych małżeństw, handlu dziećmi oraz

pozyskiwania tkanek lub narządów. Według prokuratury łączna liczba osób pokrzywdzonych przestępstwem handlu ludźmi w 2020 r. wyniosła 269 osób, w tym 8 małoletnich (źródło: Raport Handel Ludźmi 2020 r. Departament Analiz i Polityki Migracyjnej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji).

2.1.9. Zagrożenie stanem epidemicznym

Zagrożenie stanem epidemii COVID-19 w Europie rozpoczęło się na przełomie lutego i marca 2020 r. Po pierwszych krajach europejskich, pandemia swoim zasięgiem objęła także Polskę. Wobec gwałtownego wzrostu zachorowań wprowadzono ograniczenia określane mianem „lock-down” polegające między innymi na izolacji mieszkańców w domach (z wyjątkiem możliwości wyjścia w ważnych sprawach życiowych), zakazie zgromadzeń, spotkań, imprez masowych, ograniczeniu podróży, nauce zdalnej i zamknięciu szkół oraz uczelni wyższych, wprowadzeniu kwarantanny dla przyjeżdżających z zagranicy.

Według danych statystycznych Światowej Organizacji Zdrowia i Ministerstwa Zdrowia (źródło: <https://www.gov.pl/web/koronawirus/wykaz-zarazen-koronawirusem-sars-cov-2>), od momentu rozpoczęcia pandemii do dnia 23.09.2022 r. w Polsce, liczba potwierdzonych przypadków wirusa SARS-CoV-2, wynosiła:

- liczba zachorowań w Polsce: 6 244 650, z czego nowych zakażeń 6 115 595, ponownych zakażeń: 129 055,
- liczba zgonów w Polsce: 117 351,
- liczba ozdowieńców w Polsce: 5 335 950,
- liczba zachorowań na świecie: 617 301 073,
- liczba zgonów na świecie: 6 536 888.

Pandemia w Powiecie Koszalińskim w okresie trwania także spowodowała znaczne utrudnienia w funkcjonowaniu całodobowych placówek pomocy społecznej zapewniających opiekę – domach pomocy społecznej. W znacznym stopniu zmniejszyła się liczba umieszczania osób w placówkach. Na koniec roku 2021 w domach wykazano 28 wolnych miejsc (DPS w Cetuniu 8, w DPS w Mielnie 4, w DPS w Parsowie 13, w DPS w Żydowie 1, DPS w Nowych Bielicach 2). Taka sytuacja wystąpiła również w 2020 roku (19 wolnych miejsc). Po raz pierwszy wykazuje się dużą liczbę wolnych miejsc w dps-ach Powiatu Koszalińskiego. Przyczyną powstania niepełnego obłożenia miejsc był wzrost zgonów (nie tylko w związku z COVID-19), brak decyzji kierujących do umieszczenia, procedury związane z COVID-19 w przypadku przyjęcia nowych mieszkańców, oraz chwilowe wstrzymanie umieszczania w związku z panującym ogniskiem zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w poszczególnych placówkach w różnym czasie. W związku z zagrożeniem epidemicznym dps-y wprowadziły procedury regulujące funkcjonowanie placówek. Dotyczyły one m.in. funkcjonowania, opuszczania przez mieszkańców domów poza teren budynku, odwiedzin osób z zewnątrz, przyjmowania nowych mieszkańców, postępowania w przypadku podejrzenia lub wystąpienia zarażenia wirusem, organizacji pracy kadry. W Raporcie o stanie Powiatu Koszalińskiego w roku 2021 ujęto także informację o sytuacji w domach pomocy społecznej w związku z zagrożeniem epidemicznym, z której wynika, że na ogólną liczbę 485 pracowników, w 2020 r. 84 było zakażonych wirusem SARS-CoV-2, a w 2021 roku 21. Ponadto w 2020 r. 79 mieszkańców było zakażonych wirusem (na łączną liczbę 648), a w 2021 tylko 9 mieszkańców. W wyniku COVID-19 w latach 2020-2021 zmarło

19 mieszkańców dps na ogólną liczbę 122 zgonów.

Tabela 30

Informacja o sytuacji w domach pomocy społecznej w związku z zagrożeniem epidemicznym w latach 2020 - 2021

Dom Pomocy Społecznej	Pracownicy				Mieszkańcy									
	Liczba pracowników wg stanu na dzień 31.12.		Liczba pracowników zakażonych wirusem COVID-19		Liczba miejsc w DPS	Liczba mieszkańców wg stanu na dzień 31.12.		Liczba mieszkańców zakażonych wirusem COVID-19		Liczba zgonów mieszkańców				
										ogółem		w tym z powodu COVID-19		
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
DPS w Cetuniu	65	67	14	2	80	76	72	20	1	20	9	2	0	
DPS w Parsowie	67	67	10	4	85	84	72	3	8	0	19	0	3	
DPS w Mielnie	60	55	12	6	80	75	76	33	0	20	16	4	3	
DPS w Żydowie	129	131	18	3	215	204	214	19	0	19	9	7	0	
DPS w Nowych Bielicach	118	112	23	6	142	144	140	4	0	0	6	0	0	
DPS w Bobolicach	46	45	7	0	65	65	65	0	0	2	2	0	0	
OGÓLEM	485	477	84	21	667	648	639	79	9	61	61	13	6	

Źródło: Raport o stanie Powiatu Koszalińskiego za rok 2021

W związku ogłoszeniem w 2020 roku na terytorium Polski stanu epidemii spowodowanego COVID-19 wprowadzonych zostało wiele ograniczeń, które w istotny sposób wpłynęły na sytuację obywateli i sytuację ekonomiczną firm. W celu złagodzenia negatywnych skutków pandemii wprowadzone zostały zmiany do ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, które umożliwiły udzielanie wsparcia finansowego podmiotom, których sytuacja ekonomiczna uległa pogorszeniu. Powyższa ustawa nałożyła na urzędy pracy obowiązek realizacji nowych instrumentów, które miały na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii wywołanej wirusem COVID-19, a także ochronę istniejących miejsc pracy. Zadania Urzędu polegały na udzielaniu mikro i małym przedsiębiorcom finansowego wsparcia w formie jednorazowych pożyczek i dotacji na pokrycie bieżących kosztów działalności gospodarczej, dofinansowaniu kosztów działalności dla osób samozatrudnionych, dofinansowaniu wynagrodzeń pracowników w tym zatrudnionych w NGO. W 2020 roku PUP w Koszalinie wydatkował na ten cel kwotę 89 368,5 tys. zł. Zadania wynikające z cyt. wyżej ustawy były realizowane przez PUP w Koszalinie również w roku 2021, a na realizację zadań wspierających pracodawców i przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe, którzy odczuli negatywne skutki COVID-19 lub ich działalność była ograniczana ze względu na trwającą pandemię, PUP w Koszalinie wydatkował kwotę 22 936,5 tys. zł.

Powiat Koszaliński w 2020 roku i 2021 dofinansowywał zakup maseczek ochronnych, płynów dezynfekujących, rękawiczek jednorazowych oraz oczyszczaczy powietrza dla domów pomocy społecznej.

Skutki społeczne, ekonomiczne i gospodarcze pandemii wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej

przez niego choroby COVID-19 będą widoczne w dłuższym okresie czasu. Skutkiem ubocznym pandemii będzie konieczność zmiany postrzegania świata (w tym jego globalizacji i uzależnienia człowieka od połączonego systemu dostaw) oraz konieczności nowego definiowania zaplanowanych działań. Konsekwencją tego są zupełnie nowe wyzwania dla polityki lokalnej, na nowo może pojawić się kwestia np. bezrobocia, rozwarstwienia społecznego (wykluczenie i/lub marginalizacja), nowych konfliktów społecznych, zwiększenie skali ubóstwa, minimalizacji więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko niektóre z negatywnych konsekwencji jakie wywołała pandemia koronawirusa.

W związku z powyższym polityka społeczna wymaga specjalnej uwagi i nieszablonowego planowania, wykorzystującego wszystkie dostępne instrumenty. Z tego powodu jednostki realizujące Strategię powinny brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania całej społeczności lokalnej i/lub określonych grup społecznych w uzasadnionych przypadkach oraz korzystać z możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

ROZDZIAŁ 3. ZASOBY

3.1. POWIATOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE POMOCY SPOŁECZNEJ

3.1.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie zostało powołane *Uchwałą Rady Powiatu Koszalińskiego Nr IV/28/99 z dnia 20 stycznia 1999 roku*. Posiada statut i regulamin organizacyjny, jest samodzielną jednostką organizacyjną podporządkowaną bezpośrednio Zarządowi Powiatu oraz wchodzi w skład powiatowej administracji zespolonej. PCPR realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej: zadania własne powiatu, zadania zlecone przez administrację rządową, oraz inne określone w innych ustawach.

Podstawą gospodarki finansowej PCPR jest roczny plan finansowy, sporządzany na rok budżetowy, zgodnie z obowiązującą procedurą budżetową.

Realizując swoje zadania PCPR współdziała w szczególności z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, z organami rządowej administracji ogólnej, organami samorządów terytorialnych, sądami właściwymi w sprawach rodzinnych i nieletnich, organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, organizacjami pracodawców, poszczególnymi pracodawcami, zarządami funduszy celowych, służbami (policja, straż graniczna, służba więzienna itp.). PCPR może prowadzić działalność charytatywną, współdziałać z wolontariuszami oraz z innymi organizacjami działającymi na rzecz mieszkańców Powiatu Koszalińskiego.

Ustawa o pomocy społecznej w art. 112 ust 1 stanowi, iż zadania pomocy społecznej w powiatach wykonują powiatowe centra pomocy rodzinie.

PCPR jako koordynator zadań, posiada szeroką wiedzę o stanie pomocy społecznej w powiecie, co daje gwarancję należytego wykonania zadań. PCPR pełni również rolę wyspecjalizowanej instytucji, tworzącej na potrzeby Rady i Zarządu Powiatu bazę informacji o stanie pomocy społecznej w powiecie oraz pożądanym kierunkom zmian w tym zakresie.

Zadania powiatowych centrów pomocy rodzinie wyznacza nie tylko ustawa o pomocy społecznej, ale także inne akta prawne, tj.:

1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.);

2) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573 z późn. zm.);

3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);

4) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1526 z późn. zm.);

5) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 685z z późn. zm.);

6) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1624, z późn. zm.);

7) Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2021 r., poz. 2354 z późn. zm.);

8) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzieleniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r., poz. 1264 z późn. zm.);

9) Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2022 r., poz. 1109 z późn. zm.);

11) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.);

12) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1327 z późn. zm.).

Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej dokonuje podziału zadań pomiędzy poszczególne szczeble administracji państwowej i samorządowej. Do zadań obligatoryjnych powiatu realizowanych przez powiatowe centrum pomocy rodzinie należy:

1) opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;

2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;

3) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;

4) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;

5) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;

6) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;

7) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

8) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;

9) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;

10) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;

11) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;

12) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;

13) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;

14) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej w zakresie pomocy społecznej;

15) utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

W ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat:

- pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- udzielanie cudzoziemcom pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.

Dodatkowe kompetencje i zadania nakłada na powiatowe centra pomocy rodzinie *ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. I tak, zgodnie z treścią art. 182 ust 2 ustawy, do zakresu działania powiatowego centrum pomocy rodzinie należą wszystkie sprawy z zakresu pieczy zastępczej niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów. Ustawa dokonuje podziału zadań w zakresie pieczy zastępczej na poszczególnych szczeblach administracji państwowej i samorządowej. Do zadań powiatu realizowanych przez powiatowe centrum pomocy rodzinie należą zadania własne powiatu oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat. Do zadań własnych powiatu należy przede wszystkim:

1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,

- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa,
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- 9) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- 11) prowadzenie rejestru danych, o osobach:
  - a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
  - b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka,
- 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- 13) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,

15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej dane o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Natomiast do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:

a) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich,

b) uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nakłada na centra zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych między innymi takie jak:

1) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;

2) podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i funkcjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób,

3) dofinansowanie:

a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,

b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,

c) zaopatrzenia z sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym,

d) likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,

e) rehabilitacji dzieci i młodzieży,

f) kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na powiatowe centra pomocy rodzinie następujące zadania:

1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,

2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej,

5) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,

6) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Inne zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie realizowane w ramach kompetencji ustawowych to:

1) kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie może wytaczać na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne. W postępowaniu przed sądem stosuje się

odpowiednio przepisy o udziale prokuratora w postępowaniu cywilnym,

2) powiatowe centrum pomocy rodzinie może kierować wnioskami o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i jej stopnia, do organów określonych odrębnymi przepisami,

3) w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości powiatu decyzje administracyjne wydaje starosta lub z jego upoważnienia kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie i inni pracownicy centrum upoważnieni na wniosek kierownika,

4) starosta może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie do zawierania i rozwiązywania umów cywilnoprawnych z rodzinami zastępczymi w sprawie powierzenia dziecka,

5) zarząd powiatu zatrudnia kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, po zasięgnięciu opinii kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie,

6) starosta przy pomocy powiatowego centrum pomocy rodzinie sprawuje nadzór nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej, ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i placówek opiekuńczo-wychowawczych,

7) powiatowe centrum pomocy rodzinie koordynuje realizację strategii,

8) kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie współpracuje z sądem w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej,

9) kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie przedkłada sądowi, co najmniej raz w roku, wykaz rodzin zastępczych,

10) kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa radzie powiatu coroczne sprawozdanie z działalności Centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej,

11) rada powiatu na podstawie wykazu potrzeb, opracowuje i wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

3.1.2. Domy Pomocy Społecznej

Opieka instytucjonalna w systemie pomocy społecznej realizowana jest w domach pomocy społecznej. Sprawują one całodobową opiekę nad osobami, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Świadczą one usługi w zakresie potrzeb bytowych, edukacyjnych, opiekuńczych i wspomagających oraz zapewniają:

- miejsca zamieszkania,
- wyżywienie obejmujące co najmniej 3 posiłki dziennie (posiłki dietetyczne zgodnie z zaleceniami lekarza),
- wyposażenie w odzież i obuwie,
- utrzymanie czystości,
- pomoc w podstawowych czynnościach życiowych,
- pielęgnację (w tym również w czasie choroby),
- umożliwiają dostęp do korzystania ze świadczeń zdrowotnych,
- pomoc w utrzymaniu higieny osobistej,
- pranie odzieży,

- środki czystości i higieny osobistej mieszkańcom, którzy nie są w stanie jej zakupić,
- niezbędną pomoc załatwianiu spraw osobistych,
- świadczenie pracy socjalnej,
- umożliwiają udział w terapii zajęciowej oraz
- umożliwiają zaspokajanie potrzeb religijnych i inne.

Zgodnie z art. 54 ust. 2 i ust. 2 a ustawy o pomocy społecznej, osobę wymagającą przyznania pomocy w formie pobytu w domu pomocy społecznej kieruje się do placówki odpowiedniego typu, umiejscowionej najbliżej miejsca zamieszkania po uzyskaniu zgody osoby kierowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. W przypadku, gdy przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie przekracza 3 miesiące, skierowanie jest wydawane do domu pomocy społecznej o tym samym profilu lecz krótszym terminie oczekiwania (poniżej 3 miesięcy), zlokalizowanym jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej.

Do domów pomocy społecznej kierowane są również osoby przewlekle chore, których stan zdrowia nie wymaga leczenia szpitalnego, natomiast uzasadnia potrzebę stałej opieki. W zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, domy pomocy społecznej dzieli się na domy dla:

- osób w podeszłym wieku;
- osób przewlekle somatycznie chorych;
- osób przewlekle psychicznie chorych;
- dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- osób niepełnosprawnych fizycznie.

Na terenie Powiatu Koszalińskiego funkcjonuje 6 domów pomocy społecznej (dla 5. z nich Powiat jest organem prowadzącym) dysponującymi ogółem 667 miejscami. Starosta Koszaliński, a w jego imieniu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, sprawuje nadzór nad ich merytoryczną działalnością.

Tabela 31
Wybrane dane charakteryzujące poszczególne domy pomocy społecznej

Lp.	Nazwa i typ placówki	Podmiot prowadzący	Liczba miejsc	Miesięczny koszt pobytu mieszkańca w 2021 r. w zł.
1	Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Cetuniu	Powiat Koszaliński	80	4 900,00
2	Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Parsowie	Powiat Koszaliński	85	4 900,00
3	Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Mielnie	Powiat Koszaliński	80	4 900,00
4	Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Żydowie	Powiat Koszaliński	215	3 928,80
5	Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w Nowych Bielicach	Powiat Koszaliński	142	4 900,00
6	Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (dziewczęta) w Bobolicach	Siostry Pallotynki ze Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Apostolstwa Katolickiego	65	3 872,10
	RAZEM:	-	667	Średni miesięczny koszt pobytu mieszkańca w 2021 r. wyniósł 4 566,81

Źródło – opracowanie własne

3.2. OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

W prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej wspierają rodziny m.in. instytucje pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających

godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Od 2012 r. praca z rodzinami prowadzona jest w oparciu o 2 ustawy: *ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* oraz o *ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Na mocy ustawy o pomocy społecznej rodziny objęte są wsparciem w postaci finansowej (różnego rodzaju zasiłki), poradnictwa specjalistycznego, wsparcia w postaci instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej praca z rodzinami opiera się na wspieraniu rodziny, w której występują problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz rodzina nie radzi sobie w wypełnianiu funkcji rodzicielskich (poziom gminy – praca prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej) oraz w zakresie pieczy zastępczej (poziom powiatu – praca prowadzona przez powiatowe centra pomocy rodzinie).

W Powiecie Koszalińskim, według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. funkcjonowało: **5** rodzinnych domów dziecka (dla **39** dzieci), **3** zawodowe rodziny zastępcze (dla **8** dzieci), w tym:

- **1** pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego,
- **2** rodziny zastępcze zawodowe (dla **8** dzieci),

Ponadto na terenie Powiatu Koszalińskiego funkcjonowało:

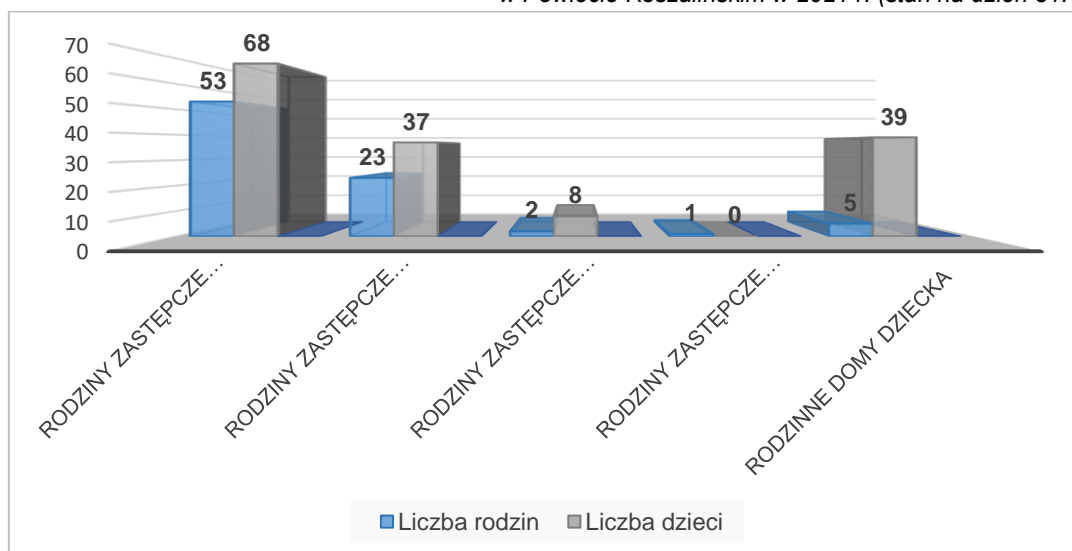
- **53** spokrewnionych rodzin zastępczych (dla **68** dzieci),
- **23** niezawodowych rodzin zastępczych (dla **37** dzieci).

Ogółem na dzień 31.12.2021 r. na terenie Powiatu Koszalińskiego funkcjonowało **79** rodzin zastępczych i **5** rodzinnych domów dziecka dla **139** dzieci i **13** pełnoletnich osób pozostających w pieczy zastępczej. Ogółem w 84 rodzinach przebywa 152 dzieci.

W 2021 r. w rodzinnej pieczy zastępczej zostało umieszczonych **50** dzieci, co stanowi najwyższą, odnotowaną przez Centrum liczbę nowoprzyjętych wychowanków.

Wykres 7

Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w Powiecie Koszalińskim w 2021 r. (stan na dzień 31.12.2021 r.).

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w rodzinie zastępczej umieścić można do 3 dzieci, a w rodzinnym domu dziecka do 8 dzieci (wyjątek stanowią rodzeństwa). W związku z dużą liczbą dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, na wniosek rodzinnych

domów dziecka zatrudnione zostały osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy w pracach gospodarskich. W 2021 r. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zatrudnił 4 osoby do pomocy w 4 rodzinnych domach dziecka.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zapewnił pracę z rodzinami ukierunkowaną na powrót dzieci do rodziny naturalnej lub – gdy było to niemożliwe - konsekwentnie dążył do przysposobienia wychowanków, zgodnie z art. 33 *ustawy* umożliwiając i wspierając realizację planu pracy z rodziną zastępczą poprzez między innymi przygotowanie dzieci do:

- godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
- pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
- nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczania straty,
- zdobywania umiejętności społecznych,
- nabycia umiejętności zaspokajania potrzeb emocjonalnych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i rodzinnej pieczy zastępczej z innymi instytucjami, a także dla zapewnienia optymalnej opieki dostosowanej do indywidualnych potrzeb dziecka na rzecz opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej.

W wyniku pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w roku 2021:

- 15 dzieci powróciło do rodzin biologicznych,
- 2 dzieci zostało przysposobionych,
- 9 wychowanków rozpoczęło proces usamodzielnienia.

Ponadto, w wyniku prac ukierunkowanych na optymalizacji sytuacji dzieci, także w 2021 roku:

- 2 dzieci z rodziny zastępczej spokrewnionej zostało przeniesionych do rodziny niezawodowej,
- 1 dziecko z rodziny zastępczej spokrewnionej (śmierć babci) zostało przeniesione do rodziny zastępczej spokrewnionej (siostra),
- 1 dziecko z rodziny zastępczej niezawodowej zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej (w wyniku przekształcenia rodziny zastępczej przez Sąd w rodzinę spokrewnioną),
- 3 dzieci z rodzinnego domu dziecka zostało przeniesionych do 2 rodzin niezawodowych (na terenie innego powiatu),
- 1 dziecko z rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego zostało umieszczone w Domu Pomocy Społecznej w Bobolicach (za zgodą sądu),
- 1 dziecko z rodzinnego domu dziecka umieszczone zostało w placówce opiekuńczo – wychowawczej (wychowanek wymagał wielospecjalistycznego wsparcia),
- 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego została rozwiązana na jej wniosek. Do końca 2021 r. przebywało w niej 1 dziecko.

W roku 2021 pracownicy socjalni Centrum oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w ramach nadzoru, kontroli i wspierania realizacji programów usamodzielniania spotykali się indywidualnie z usamodzielnianymi wychowankami i opiekunami ich procesu usamodzielnienia. Celem spotkań było przekazanie niezbędnych informacji dotyczących prawidłowego przebiegu procesu usamodzielnienia. Praca z usamodzielnianymi wychowankami oparta była na wypracowanych w Centrum drukach Indywidualnego

Programu Usamodzielnienia (IPU) oraz drukach modyfikacji IPU. Wszystkie podjęte działania miały na celu wsparcie wychowanków w trudnym procesie usamodzielniania. Dzięki wszechstronnemu działaniu specjalistów i kompleksowemu stosowaniu instrumentów aktywnej integracji - młodzi ludzie otrzymali szansę na lepszy, przemyślany i świadomy start w dorosłość.

W 2021 r. realizowano 71 porozumień w sprawie przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej/rodzinnego domu dziecka/placówki opiekuńczo-wychowawcze i ponoszenia wydatków na jego utrzymanie.

3.3. JEDNOSTKI WSPIERAJĄCE SYSTEM

Organizacje pozarządowe

Każdy może znaleźć się w sytuacji, gdy zagrożone jest jego zdrowie, materialny byt bądź też godność osobista. Każdy z nas może znaleźć się w obliczu niezaspokojenia podstawowych potrzeb. System pomocy społecznej oparty na współpracy z organizacjami społecznymi winien stwarzać optymalne warunki do przezwyciężenia tych krytycznych sytuacji rodziny - dlatego tak istotne jest współdziałanie i wzajemne wspieranie jednostek samorządowych i wszelkiego typu organizacji sektora niepublicznego. Na terenie Powiatu Koszalińskiego także funkcjonują organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczeństwa. Są nimi między innymi:

1. Stowarzyszenie Klub Abstynenta "*POMORZE*" z siedzibą w Koszalinie przy ulicy Zwycięstwa 168, które bezpłatnie udziela pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom. Klub jest czynny codziennie, poza poniedziałkiem, w godzinach od 16:00 do 21:00. W środy przyjmuje prawnik, do którego należy umówić się telefonicznie, w czwartki od 18:00 przyjmuje terapeuta uzależnień, a w piątki od 17:00 do 19:00 psycholog. Ponadto w Klubie odbywają się mityngi AA.

2. Stowarzyszenie Profilaktyki i Terapii „*Młodzi Młodym*” znajdujące się przy ulicy Zwycięstwa 168 w Koszalinie. Jest to miejsce dla młodzieży, która odnajduje sens życia i działania w pomocy swoim rówieśnikom. Na terenie Koszalina i Powiatu Koszalińskiego ta organizacja pozarządowa działa od 1994 roku. Młodzieży pomaga grupa specjalistów - psychologów, pedagogów, terapeutów. Głównym celem działalności Stowarzyszenia jest niesienie kompleksowej pomocy dzieciom, młodzieży i dorosłym (rodzicom, opiekunom, nauczycielom, innym specjalistom) poprzez tworzenie alternatywnego środowiska rówieśniczego

3. Bank Żywności w Nowych Bielicach, który działa na zasadzie non – profit, realizuje bezpłatne pozyskiwanie żywności oraz bezpłatny jej rozdział. Ponadto na zasadzie kierowania żywności do potrzebujących przekazuje ją poprzez organizacje zajmujące się dożywaniem. Bank Żywności wyszukuje także źródła żywności produkowanej w nadmiarze, następnie pozyskuje żywność, których wartość odżywcza nie budzi zastrzeżeń, magazynuje otrzymane produkty i dystrybuje na rzecz organizacji. Celem stowarzyszenia jest także promowanie postaw przeciwdziałających utylizacji żywności lub jej marnotrawieniu.

4. Fundacja Nauka dla Środowiska z siedzibą w Koszalinie, ul. Andersa 32. Zgodnie ze statutem celem fundacji jest propagowanie i wdrażanie w życie zasad zrównoważonego rozwoju w oparciu o zasoby społeczne, gospodarcze i przyrodnicze oraz potencjał naukowo – badawczy. Tym samym Fundacja Nauka dla Środowiska prowadzi działania m.in.

w zakresie pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, poradnictwa prawnego, integracji i reintegracji zawodowej i społecznej, integracji cudzoziemców, równych praw kobiet i mężczyzn oraz innych szeroko rozumianych jako polityka społeczna.

5. Przychodnie lekarskie wspierające osoby z problemami, takie jak Poradnie Zdrowia Psychicznego (Koszalin, ul. Zwycięstwa 119 oraz Al. Monte Cassino 13), Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień „Anon” (Koszalin Al. Monte Cassino 13), czy też Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia Od Alkoholu Koszalin (również z siedzibą w Koszalinie przy Al. Monte Cassino 13) to placówki udzielające świadczeń, a swym zakresem obejmują działania opieki psychiatrycznej i leczenie uzależnień.

3.4. OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodki Pomocy Społecznej są budżetowymi jednostkami organizacyjnymi gmin i miast. Na terenie Powiatu Koszalińskiego funkcjonuje 8 ośrodków pomocy społecznej. Ośrodki są utworzone w celu realizacji zadań gminnych z zakresu pomocy społecznej (własnych i zleconych). Działalność ośrodków jest finansowana w zakresie zadań własnych ze środków budżetu gmin, a w zakresie zadań zleconych ze środków przekazywanych przez administrację rządową. Ośrodki pomocy społecznej realizują zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz innych aktów prawnych, a także wynikające z uchwał lokalnego samorządu gminnego.

Zadania zlecone gminie obejmują:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Do zadań własnych gminy należy realizacja następujących świadczeń:

- udzielenie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, w tym osobom bezdomnym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- praca socjalna,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- dożywianie dzieci,
- prowadzenie i zapewnienie miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- kierowanie do domu pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,

- przyznawanie pomocy rzeczowej,
- inne zadania z zakresu pomocy społecznej wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy.

3.5. PLACÓWKI OŚWIATOWE

Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koszalinie

Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna obejmuje opieką specjalistyczną dzieci (od momentu urodzenia) i młodzież z placówek oświatowych, w tym z przedszkoli, szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, specjalnego ośrodka szkolno – wychowawczego, ośrodka rehabilitacyjno – edukacyjno – wychowawczego, młodzieżowego ośrodka wychowawczego, placówki opiekuńczo – wychowawczej, domów pomocy społecznej. Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koszalinie została wskazana jako wiodący ośrodek koordynacyjno – rehabilitacyjno – opiekuńczy dla Powiatu Koszalińskiego. W związku z realizacją rządowego programu „Za życiem”, ze szczególnym uwzględnieniem interdyscyplinarnego wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, od chwili wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością do podjęcia nauki w szkole, ośrodek zapewnia konsultacje lekarzy oraz usługi: terapeutów, fizjoterapeuty, psychologa, pedagoga, logopedy, oraz koordynuje działania służące wykorzystaniu dostępnych usług. Tym samym Poradnia jako wiodący ośrodek udziela rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej ich dziecka oraz jego problemów rozwojowych, a także możliwych form interdyscyplinarnej pomocy, organizuje wczesne wspomaganie rozwoju dziecka na warunkach i w formach określonych w przepisach wydanych na podstawie Ustawy *Prawo oświatowe*.

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Warninie

Placówka przeznaczona dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W jej strukturach znajdują się Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przystosobiona do Pracy. W Ośrodku działają również zespoły rewalidacyjno – wychowawcze dla dzieci głęboko wielorako niepełnosprawnych. Jeden z nich działa na terenie SOSW w Warninie, cztery prowadzone są na terenie DPS w Nowych Bielcach. SOSW zapewnia wychowankom całodobową opiekę. Kadre pedagogiczną stanowią nauczyciele z odpowiednimi kwalifikacjami do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi intelektualnie.

Zadaniem placówki jest przybliżenie wychowankom warunków i trybu życia zgodnych ze standardami obowiązującymi w społeczeństwie, interdyscyplinarne wspomaganie rozwoju w celu osiągnięcia przez niego optymalnego poziomu funkcjonowania intelektualnego, emocjonalnego, zdrowotnego i społecznego czyli uzyskanie wysokiego stopnia samodzielności i komfortu psychicznego.

Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno-Wychowawczy w Bobolicach

Jest to placówka przeznaczona dla dzieci i młodzieży z autyzmem, z niepełnosprawnością w stopniu głębokim oraz umiarkowanym i znacznym ze sprzężoną niepełnosprawnością w wieku od 3 do 25 roku życia. Instytucja ta zapewnia realizację rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki

w ramach zajęć rewalidacyjno – wychowawczych oraz edukacyjno – terapeutycznych.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Polanowie

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy powstał 1 września 2005 r., na bazie Pogotowia Opiekuńczego. Jest placówką resocjalizacyjno-rewalidacyjną dla dziewcząt i chłopców, w której w trzech budynkach mieszczą się pokoje 2,3 i 4-osobowe, w których łącznie może przebywać 60 osób podzielonych na 5 grup 12 osobowych. W Ośrodku funkcjonuje Szkoła Podstawowa Specjalna dla klas 4-8.

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Boninie

Placówka istnieje od 1 września 1971 roku, położona jest na terenie gminy Manowo. Jest to szkoła publiczna, zapewniająca bezpłatne nauczanie młodzieży, prowadząca rekrutację uczniów na zasadzie powszechnej dostępności.

W Zespole Szkół mieści się:

1. Technikum kształcące w zawodach: technik architektury krajobrazu, technik agrobiznesu, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik organizacji usług gastronomicznych, technik rolnik.
2. Zasadnicza Szkoła Zawodowa kształcąca w zawodach: mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, kucharz małej gastronomii, ogrodnik.
3. Technikum Uzupełniające kształcące w zawodach: technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik ogrodnik.
4. Szkoła Policealna kształcąca w zawodzie technik architektury krajobrazu.

3.6. POWIATOWY URZĄD PRACY W KOSZALINIE

Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie jest jednostką organizacyjną Powiatu Koszalińskiego, wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej, posiadającą statut i regulamin organizacyjny. Urząd nie posiada osobowości prawnej.

Powiatowy Urząd Pracy jest jednostką budżetową i prowadzi gospodarkę finansową zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych. Podstawą gospodarki finansowej Urzędu jest plan dochodów i wydatków zgodny z układem wykonawczym budżetu Powiatu Koszalińskiego. Urząd prowadzi rachunkowość oraz sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Powiatowy Urząd Pracy wykonuje swoje zadania w szczególności w oparciu o ustawy:

- Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- Ustawę z dnia 7 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

PUP wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej i zadania samorządu powiatu w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy oraz zarządza programami, które inicjowane są na potrzeby mieszkańców naszego regionu. PUP wykonuje zadania samorządu Powiatu Koszalińskiego i Miasta Koszalina określone w Porozumieniu 5/2006 z dnia 27 marca 2006 roku.

a) Do zadań samorządu powiatu wykonywanych przez Powiatowy Urząd Pracy należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych
  - pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy,
    - udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie,
    - udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy oraz pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników,
    - realizacja zadań związanych z Krajowego Funduszu Szkoleniowego, w szczególności udzielanie pomocy pracodawcom poprzez finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy,
    - rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy,
    - inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy, szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych,
    - opracowywanie badań, analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, oraz dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady rynku pracy oraz organów zatrudnienia,
    - inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
    - współdziałanie z powiatowymi radami rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz wykorzystania środków Funduszu Pracy,
    - współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy i informacji o zadaniach realizowanych przez PUP,
    - współpraca z wojewódzkimi urzędami pracy w zakresie świadczenia podstawowych usług rynku pracy, w tym w opracowywaniu i aktualizacji informacji zawodowych,
    - realizowanie projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy,
    - przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia,
    - wydawanie decyzji w sprawach o:
      - uznaniu lub odmowie uznania danej osoby za bezrobotną oraz utracie statusu bezrobotnego,
      - przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu lub wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku, stypendium i innych finansowanych z Funduszu Pracy świadczeń niewynikających z zawartych umów,
      - obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku, stypendium, innych nienależnie pobranych świadczeń lub kosztów szkolenia i przygotowania zawodowego dorosłych finansowanych z Funduszu Pracy,
      - odroczeniu terminu spłaty, rozłożeniu na raty lub umorzeniu części albo całości nienależnie pobranego świadczenia udzielonego z Funduszu Pracy, należności z tytułu zwrotu refundacji lub przyznanych jednorazowo środków oraz innych świadczeń finansowanych z Funduszu Pracy.

- wydawanie innych decyzji w sprawach dotyczących zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu na podstawie innych ustaw.

Powiatowy Urząd Pracy ponadto realizuje zadania:

- wynikające z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, obywateli państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej, obywateli państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi oraz obywateli państw, z którymi Rzeczpospolita Polska zawarła dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym, w zakresie świadczeń dla bezrobotnych, w tym realizowanie decyzji,

- wynikające z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami, tj. realizowanie działań sieci EURES,

- związane z udziałem w partnerstwach transgranicznych EURES na terenie działania tych partnerstw,

- związane z międzynarodowym przepływem pracowników, wynikających z odrębnych przepisów, umów międzynarodowych i innych porozumień zawartych z partnerami zagranicznymi,

- związane z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca lub postępowaniem o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,

- związane z podejmowaniem przez cudzoziemców pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

ROZDZIAŁ 4.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

4.1. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem zarządzania strategicznego. Skrót SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich wyrazów:

- *strenghts* – siły, atuty;
- *weaknesses* – słabości;
- *opportunities* – szanse, okazje;
- *threats* – zagrożenia.

Analiza ta jest oparta na podziale wszystkich czynników wpływających na obecną i przyszłą pozycję oraz czynniki zewnętrzne i wewnętrzne oraz działające negatywnie i pozytywnie. Opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego i winno stanowić punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych. Analizę SWOT odniesiono przede wszystkim do kwestii społecznych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Aktywność władz samorządowych Powiatu. • Aktywność instytucji pomocowych. • Zmiany liczby mieszkańców w powiecie wykazujące tendencje wzrostowe – migracja mieszkaniowa. • Dobra współpraca z Komendą Miejską Policji. • Funkcjonowanie wielu organizacji pozarządowych- między innymi Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Koszalińskiego Banku Żywności, Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, Polskiego Czerwonego Krzyża, Caritasu Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej, Fundacji Nauka dla Środowiska. • Funkcjonowanie dobrze wyposażonej, przystosowanej do pracy z osobami niepełnosprawnymi Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej. • Funkcjonowanie 6 domów pomocy społecznej dla różnej kategorii osób. • Organizowanie imprez o charakterze ponadregionalnym. • Skoordynowany system pomocy dziecku i rodzinie w powiecie i gminach: <ul style="list-style-type: none"> ○ zespoły interdyscyplinarne w gminach, ○ powiatowi konsultanci do spraw przeciwdziałania przemocy i interwencji kryzysowej w gminach, ○ bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, ○ realizowanie Powiatowego Systemu Pomocy Dziecku i Rodzinie, • Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu Powiatu. • Stosowanie nowatorskich rozwiązań i innowacyjność. • Bardzo dobra, wzajemna współpraca PCPR z ośrodkami pomocy społecznej w gminach. • Dobrze wykształcona i przygotowana kadra. • Położenie wzdłuż dróg krajowych nr 6 i nr 11. • Atrakcyjne położenie geograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedoskonałość przepisów prawnych. • Brak jednolitej polityki państwa dotyczącej rozwiązywania problemów społecznych. • Brak stabilności finansowej placówek pomocy społecznej. • Brak zakładów aktywizacji zawodowej dla osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. • Brak ośrodka interwencji kryzysowej. • Brak warsztatów terapii zajęciowej. • Brak dostępu dla wszystkich chętnych dzieci do świetlic środowiskowych. • Zbyt uboga oferta zajęć dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. • Pauperyzacja ludności. • Dziedziczenie bierności i bezradności. • Ograniczona wysokość środków PFRON na realizację zadań zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. • Bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej. • Wysoka stopa bezrobocia. • Niskie płace. • Niskie kwalifikacje i wykształcenie bezrobotnych. • Edukacja zawodowa nie odpowiadająca potrzebom rynku. • Brak mobilności zawodowej. • Zmniejszający się przyrost naturalny. • Niedoinwestowanie oświaty, kultury i sportu. • Niezadowolający stan techniczny szkół i placówek społecznych. • Ograniczony dostęp do medycznych usług specjalistycznych. • Wyuczona bezradność i postawy roszczeniowe. • Brak koordynacji działań organizacji pozarządowych. • Zbyt mała aktywność służb prewencyjnych i porządkowych. • Brak aktualnych i rzetelnych diagnoz społecznych. • Wykluczenie komunikacyjne. • Nieprzewidywalność i brak realnego wpływu ze strony władz Powiatu na zasięg i rozmiar zagrożenia wirusem SARS-CoV-2. • Nieprzewidywalność ruchu i napływu do Polski uchodźców, migrantów.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Aktywność władz samorządowych. • Wykorzystanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. • Rozwój innowacyjnych form, metod i rozwiązań w pomocy społecznej. • Rozwinięcie współpracy z wszelkimi organizacjami działającymi w sferze pomocy społecznej. • Rozwinięcie wolontariatu. • Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych. • Doskonalenie Powiatowego Systemu Pomocy Dziecku i Rodzinie. • Rozwijanie instytucjonalnych form w zakresie niesienia pomocy środowiskom zagrożonym przemocą. • Wzrost zainteresowania mieszkańców Powiatu wpływem na decyzje kształtujące warunki życia społeczności lokalnych, rozwój Powiatu i instytucji obywatelskich. • Dostosowanie kierunków kształcenia do rynku pracy. • Rozwój szkolnictwa wyższego w regionie. • Rozwój kształcenia ustawicznego. • Aktywizacja mieszkańców i rozwój demokracji lokalnej. • Pozyskanie inwestorów zewnętrznych. • Polityka regionalna ukierunkowana na rozwój obszarów wiejskich zdegradowanych. • Atrakcyjność turystyczna. • Bliskość miasta Koszalin. • Możliwość współpracy z licznymi specjalistycznymi placówkami znajdującymi się na terenie miasta Koszalina. • Pozyskiwanie na cele społeczne funduszy ze źródeł zewnętrznych. • Aktywna polityka rządu wspierająca wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. • Wykorzystanie zasobów ludzkich i rozwój pozarolniczych form działalności. • Uruchomienie dodatkowych środków centralnych oraz europejskich na zapobieganie i walkę z pandemią wirusa SARS-CoV-2. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak wystarczających środków na realizację zadań. 2. Niestabilne uregulowania prawne i finansowe. 3. Starzenie się społeczeństwa. 4. Brak perspektyw dla młodzieży. 5. Osłabienie znaczenia rodziny naturalnej. 6. Wysoki poziom bezrobocia również w powiatach ościennych. 7. Pauperyzacja społeczeństwa. 8. Zjawisko wykluczenia społecznego. 9. Brak szerokiej współpracy z powiatami ościennymi. 10. Potencjalne nasilanie się zjawisk patologicznych - wzrost zagrożenia rozwojem patologii społecznych (alkoholizm, narkomania, przemoc, rozboje i inne) szczególnie u ludzi młodych. 11. Migracja młodych i wykształconych ludzi do innych ośrodków oraz państw Unii Europejskiej. 12. Brak zachęt systemowych dla inwestorów. 13. Brak aktywności zmierzającej do poprawy bytu grup społecznych, rozwój postaw roszczeniowych lub bierności i oczekiwania. 14. Wpływ polityki na działania i plany samorządu. 15. Negatywne konsekwencje pandemii koronawirusa COVID-19, w szczególności związane z zatrudnieniem, poziomem ubóstwa, stanem psychospołecznym mieszkańców. 16. Zagrożenie wzrostem liczby osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w związku z występowaniem pandemii COVID-19. 17. Wykluczenie społeczne uchodźców, migrantów z powodu niedostosowania do realiów życia w Polsce, brak integracji społecznej.

• Uruchomienie dodatkowych środków centralnych oraz europejskich na pomoc cudzoziemcom, uchodźcom.	

4.2.MISJA i WIZJA

Misją Strategii jest:

Wzmacnianie Rodzin i mieszkańców Powiatu Koszalińskiego poprzez utrzymywanie, wspieranie i poszerzanie niezależności osobistej oraz aktywności - z uwzględnieniem potrzeb i możliwości mieszkańca, Jego Rodziny i otoczenia.

Wizją Strategii jest:

Powiat Koszaliński jest miejscem przyjaznym mieszkańcom, oferującym wysoki poziom i jakość życia. To obszar szans i możliwości, w którym machina pomocy społecznej i innych instytucji zapewnia poczucie stabilności i bezpieczeństwa oraz tworzy warunki do rozwoju rodzin i ich członków. Powiat Koszaliński jest powiatem, który dba o mieszkańców w każdym wieku, zapewniając wsparcie dostosowane do ich potrzeb.

4.3.CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

4.3.1.

I CEL STRATEGICZNY: **PRAWIDŁOWO FUNKCJONUJĄCA RODZINA**

4.3.1.1.Cel operacyjny: **Rodzina bez przemocy**

Kierunki działań:

- doskonalenie systemu profesjonalnej pomocy oraz wsparcia ofiarom przemocy poprzez:
  - powołanie/funkcjonowanie Powiatowego Konwentu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (trend: stały),
  - doskonalenie metod i form pracy Powiatowego i Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz poradnictwa specjalistycznego (trend: stały),
  - doskonalenie i poprawa infrastruktury oraz oferty pomocowej dla osób dotkniętych przemocą, (trend: stały/rosnący),
- zapewnienie dostępnego dla mieszkańców Powiatu poradnictwa specjalistycznego oraz możliwości uczestnictwa w terapii specjalistycznej (indywidualnej i grupowej – w tym rodzinnej) (trend: stały),
- zapewnienie możliwości udzielania poradnictwa w sposób zdalny, za pomocą środków komunikacji elektronicznej (on-line, telefonicznie, e-mail itp.), (trend: stały),
- inicjowanie działań edukacyjnych dostarczających wiedzy o sposobach radzenia sobie z problemami przemocy w rodzinie (trend: stały/rosnący),
- prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie patologii społecznych poprzez promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe (trend: stały/rosnący),

- motywowanie do zwiększania społecznego zaangażowania organizacji pozarządowych w podejmowaniu działań na rzecz profilaktyki przemocy w rodzinie (trend: stały/rosnący),
- doskonalenie form i metod pracy z osobami stosującymi przemoc (trend: stały/rosnący),
- współpraca międzysektorowa (trend: stały),
- tworzenie, realizacja i promowanie programów/projektów skutecznej prewencji przemocy (trend: stały),
- budowanie sieci wsparcia dla osób doświadczających przemocy (trend: stały),
- kampanie medialne i lokalne kampanie społeczne (trend: stały).

4.3.1.2. Cel operacyjny: **Zapewnienie dzieciom pozbawionym prawidłowej opieki pieczy zastępczej**

Kierunki działań:

- propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego (trend: stały),
- pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia rodzinnych domów dziecka (trend: stały/rosnący),
- wspieranie, wzmacnianie i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu rodzin zastępczych (trend: stały),
- ograniczanie instytucjonalizacji pieczy zastępczej (trend: malejący),
- działania integrujące środowisko rodzin zastępczych, głównie poprzez:
  - uruchomienie Regionalnej Akademii Rodziny (trend: stały),
  - wspieranie inicjatyw tworzenia samopomocowych grup wsparcia (trend: stały),
  - uczestnictwo w imprezach kulturalno- artystycznych (trend: stały/rosnący),
  - rozwój wolontariatu w zakresie wsparcia rodzicielstwa zastępczego (trend: stały/rosnący),
  - zapewnienie dostępu do specjalistycznej wiedzy i szkoleń (trend: stały/rosnący),
  - zapewnienie specjalistycznego wsparcia (trend: stały),
- wymiana doświadczeń oraz współpraca z krajami Unii Europejskiej (trend: stały/rosnący),
- zapewnienie środków ochrony osobistej dla rodzin zastępczych,
- zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rodzin zastępczych w sytuacji zaistniałych zagrożeń i sytuacji kryzysowych (wyposażenie w sprzęt i inne działania).

4.3.1.3. Cel operacyjny: **Prawidłowe funkcjonowanie rodzin**

Kierunki działań:

- integracja środowiska rodzin poprzez:
  - uruchomienie Regionalnej Akademii Rodziny (trend: stały),
  - zapewnienie rodzinom i jej członkom dostępu do poradnictwa specjalistycznego i terapii (trend: stały),
  - uczestnictwo w integracyjnych imprezach kulturalno - artystycznych jako alternatywa dla niepożądanych nawyków spędzania czasu wolnego (trend: stały),
- wymiana doświadczeń z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej oraz stowarzyszeniami/fundacjami (trend: stały),
- realizacja programów / projektów z zakresu wsparcia dziecka i rodziny (trend: stały),

- promowanie międzypokoleniowych działań dla Rodziny (trend: stały),
- podejmowanie działań interdyscyplinarnych na rzecz dziecka i rodziny (trend: stały),
- realizacja działań profilaktycznych (trend: stały),
- podejmowanie innych działań związanych z sytuacją kryzysową lub powstaniem zagrożeń (trend: stały).

4.3.1.4. Cel operacyjny: **Przestrzeń społeczna otwarta na potrzeby osób starszych**

Kierunki działań:

Wzmacnianie samodzielności osób starszych między innymi poprzez kreowanie nowoczesnej polityki senioralnej poprzez:

- umożliwianie samorealizacji i autokreacji (trend: stały),
- wzmacnianie, inicjowanie i popularyzacja działań prewencyjnych na rzecz bezpieczeństwa seniorów (trend: stały),
- wsparcie i promocję kształcenia ustawicznego osób starszych (w tym działalność Uniwersytetów Trzeciego Wieku) (trend: stały),
- rozwój sieci wsparcia informatycznego seniorów (trend: stały/rosnący),
- zapewnienie możliwości zachowania przez osoby starsze zdrowia psychicznego i fizycznego w celu jak najdłuższego pozostawania w miejscu zamieszkania (trend: stały),
- rozwój oferty aktywnego zagospodarowania czasu jako alternatywy dla pracy zawodowej (trend: stały/rosnący),
- rozwój wolontariatu seniorów (trend: stały/ rosnący),
- powołanie Powiatowej Rady Inicjatyw Senioralnych (trend: stały),
- zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa (również zdalnego i/lub mobilnego) (trend: stały),
- wsparcie rozwoju sektora usług dla seniorów (w tym usług opiekuńczych) (trend: stały/rosnący),
- dostęp do programów rehabilitacyjnych (trend: stały/rosnący),
- rozwój i promocja międzypokoleniowości działań (trend: stały/rosnący),
- wsparcie i promocja oferty domów pomocy społecznej (organizacja Dni Otwartych w dps) (trend: stały),
- tworzenie i promowanie miejsc i instytucji przyjaznych seniorom (trend: stały/rosnący),
- tworzenie możliwości zapewniania „opieki wytchnieniowej” (trend: stały/rosnący),
- inicjowanie, analiza oraz upowszechnianie badań potrzeb społecznych środowiska seniorów (trend: stały),
- przełamywanie stereotypu „starego człowieka” poprzez edukację międzypokoleniową (trend: stały),
- zwiększenie liczby placówek środowiskowych o charakterze dziennym (w tym wytchnieniowych),
- wymiana doświadczeń oraz współpraca w zakresie rozwiązywania problemów ludzi w podeszłym wieku (trend: stały),
- aktywizacja zawodowa seniorów (trend: stały).

4.3.2.

II CEL STRATEGICZNY: ZMNIJSZENIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW ORAZ ŁAGODZENIE JEJ NEGATYWNYCH SKUTKÓW

4.3.2.1. Cel operacyjny: Ograniczenie bezrobocia oraz łagodzenie jego negatywnych skutków

Kierunki działań:

- promowanie integracji społecznej w tym jej aktywnych form takich jak:
  - centra integracji społecznej (CIS),
  - kluby integracji społecznej (KIS),
  - spółdzielnie socjalne,
  - zakłady aktywności zawodowej (ZAZ) (trend: stały),
- wykorzystanie e-learningu na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadr i rozwoju przedsiębiorczości (trend: stały/rosnący),
- przeciwdziałanie „dziedziczeniu” długotrwałego bezrobocia (trend: stały),
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bierności zawodowej poprzez zapewnienie do usług, kultury, oświaty itp. (trend: stały),
- tworzenie różnych form bezpłatnej pomocy informacyjnej i specjalistycznej dla osób pozostających długotrwale bez pracy (trend: stały),
- podejmowanie działań interdyscyplinarnych na rzecz osób bezrobotnych (trend: stały),
- wsparcie integracji i wejścia cudzoziemców na rynek pracy (trend: stały).

4.3.2.2 Cel operacyjny: Wspieranie lokalnego rynku pracy

Kierunki działań:

- realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych (trend: stały/rosnący),
- realizacja programów i projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (trend: stały/rosnący),
- wsparcie przedsiębiorców i pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz pozyskiwaniu pracowników (trend: stały/rosnący),
- wsparcie osób bezrobotnych w wejściu lub powrocie na rynek pracy (trend: stały/rosnący),
- współpraca z innymi instytucjami i podmiotami działającymi na lokalnym rynku pracy (trend: stały/rosnący),
- tworzenie na terenie Powiatu dogodnych warunków dla potencjalnych inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy (trend: stały/rosnący),
- wsparcie osób niepełnosprawnych w wejściu lub powrocie na rynek pracy (trend: stały/rosnący),
- podejmowanie innych działań związanych z sytuacją kryzysową lub powstaniem zagrożeń (trend: stały).

4.3.2.3. Cel operacyjny: **Zmniejszenie zagrożenia uzależnieniami**

Kierunki działań:

- systematyczna ocena skali zjawiska uzależnień w oparciu o posiadaną bazę danych (trend: stały),
- informowanie o problemach i skutkach uzależnień (trend: stały),
- kształtowanie i promowanie pożądanych postaw oraz właściwej hierarchii wartości życia (trend: stały),
- podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa dotyczącego uzależnień, tworzenia grup samopomocowych w zakresie pomocy osobom wychodzącym z uzależnienia (trend: stały/rosnący),
- zwiększenie liczby różnorodnych placówek środowiskowych o charakterze dziennym (trend: rosnący),
- zwiększenie dostępności do usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych (trend: stały/rosnący).

4.3.3.

III CEL STRATEGICZNY: **WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

4.3.3.1. Cel operacyjny: **Tworzenie osobom niepełnosprawnym optymalnych warunków funkcjonowania społecznego.**

Kierunki działań:

- powołanie Powiatowego Rzecznika Praw Osób Niepełnosprawnych (trend: stały),
- koordynacja działań instytucji, placówek i organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej (trend: stały),
- upowszechnianie (szczególnie w szkołach i innych placówkach opiekuńczo-wychowawczych) zdrowego stylu życia (trend: stały),
- rozszerzanie obszarów integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem poprzez:
  - wspieranie i propagowanie organizowania imprez integracyjnych (trend: stały/rosnący),
  - tworzenie i rozpowszechnianie powiatowego kalendarza imprez integracyjnych (trend: stały),
  - podejmowanie działań integrujących począwszy od edukacji przedszkolnej (trend: stały),
  - opracowanie i wdrażanie w przedszkolach oraz szkołach cyklu specjalistycznych programów psychoedukacyjnych z zakresu informowania o niepełnosprawności (trend: stały),
- tworzenie warunków rozwoju szkolnictwa specjalnego w powiecie (trend: stały),
- wspieranie działań podejmowanych w zakresie likwidacji barier prawnych, finansowych, komunikacyjnych i architektonicznych w placówkach oświatowych i instytucjach publicznych (trend: stały),
- umożliwienie uzupełnienia i podwyższenia wykształcenia/kwalifikacji osobom niepełnosprawnym, które z różnych przyczyn pozostają poza systemem edukacji (trend: stały/rosnący),

- informowanie społeczeństwa Powiatu o wszelkich aspektach niepełnosprawności (plakaty, ulotki, broszury itp.) (trend: stały),
- zacieśnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi i samorządami gminnymi w zakresie działań o charakterze informacyjnym i profilaktycznym (trend: stały),
- podjęcie działań w celu pozyskania wolontariuszy (trend: stały),
- organizacja szkoleń i konferencji nt. niepełnosprawności i jej etiologii oraz problemów z niej wynikających oraz metodach i formach pracy terapeutycznej (we współpracy z lekarzami, rehabilitantami, działaczami organizacji pozarządowych oraz rodzinami osób niepełnosprawnych) (trend: stały/rosnący),
- zachęcanie (poprzez placówki i stowarzyszenia, działające na rzecz osób niepełnosprawnych) do wyłonienia grupy, reprezentującej społeczność osób niepełnosprawnych Powiatu Koszalińskiego w celu skuteczniejszej reprezentacji interesów niepełnosprawnych (trend: stały),
- sporządzanie indywidualnej diagnozy dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami (trend: stały),
- dostęp do systemu informacji o możliwościach zdobycia lub podwyższenia kwalifikacji zawodowych (trend: stały/rosnący),
- tworzenie skoordynowanego systemu informacji o warunkach i możliwościach podejmowania pracy przez osoby niepełnosprawne (dla pracodawców, szkół urzędu pracy) (trend: stały/rosnący),
- umożliwienie dostępu do wczesnej diagnozy niepełnosprawności (trend: stały),
- wspieranie rozwoju szkolnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych (trend: stały),
- tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, szczególnie dla niepełnosprawnych absolwentów (trend: stały/rosnący),
- podejmowanie działań na rzecz aktywizacji zawodowej (trend: stały/rosnący).

4.3.4.

IV CEL STRATEGICZNY: ZAPEWNIENIE OPTYMALNYCH WARUNKÓW POBYTU I PRACY W JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ POWIATU

4.3.4.1. Cel operacyjny: **Kompetentna i wykwalifikowana kadra pomocy społecznej**

Kierunki działań:

- doskonalenie metod i form pracy (trend: stały/rosnący),
- integracja kadr pomocy społecznej w celu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu (trend: stały),
- prowadzenie profesjonalnego doradztwa i poradnictwa metodycznego dla pracowników (trend: stały/rosnący),
- umożliwianie nabywania i wymiany doświadczeń (w tym wymiany międzynarodowe) (trend: stały/rosnący),
- zapewnienie coachingu (trend: stały),
- zapewnienie skutecznej ochrony pracowników w obliczu zagrożeń i sytuacji kryzysowych (w tym dostęp do środków ochrony osobistej, pracy zdalnej, miejsc wytchnieniowych) (trend: stały).

4.3.4.2. Cel operacyjny: **Zapewnienie standardu usług świadczonych przez powiatowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej**

Kierunki działań:

- poprawa estetyki i funkcjonalności jednostek (trend: stały),
- zwiększanie oferty aktywnego spędzania wolnego czasu (trend: rosnący),
- doskonalenie współpracy ze środowiskiem lokalnym (trend: stały),
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury, w tym zwiększającej dostępność dla osób niepełnosprawnych (trend: stały),
- wspieranie gmin w realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych poprzez opracowywanie wspólnych programów (trend: stały),
- rozwój systemu wsparcia usamodzielnianych wychowanków poprzez:
  - tworzenie i funkcjonowanie mieszkań usamodzielniania wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych, domów pomocy społecznej i rodzin zastępczych oraz mieszkań chronionych (trend: stały),
  - działania na rzecz powrotu dzieci do rodzin biologicznych (trend: stały),
  - rozwój samodzielności wychowanków pieczy zastępczej (trend: stały),
- wspieranie samorządności: mieszkańców domów pomocy społecznej (trend: stały),
- zapewnienie prawidłowego funkcjonowania jednostek poprzez dostosowanie infrastruktury i działań do zaistniałych zagrożeń i sytuacji kryzysowych (trend: stały),
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na bieżące funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego (trend: stały),
- tworzenie wytycznych i procedur zapewniających prawidłowe funkcjonowanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (trend: stały),
- zbudowanie i funkcjonowanie skutecznego systemu wymiany informacji i współpracy w trakcie wystąpienia zagrożenia lub sytuacji kryzysowej (raportowanie o sytuacji, informowanie mediów, telekonferencje i inne) (trend: stały).

4.3.5.

V CEL STRATEGICZNY: ZBUDOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU PROFILATYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE

4.3.5.1. Cel operacyjny: **Współpraca z samorządami oraz promowanie skutecznych rozwiązań w zakresie polityki społecznej**

Kierunki działań:

- wspieranie i upowszechnianie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, partnerami społecznymi i organizacjami (trend: stały),
- wspieranie inicjatyw lokalnych oraz paktów na rzecz aktywizacji społeczności lokalnych przyczyniających się do tworzenia oraz realizacji lokalnych strategii (trend: stały),
- podejmowanie działań na rzecz włączenia samorządów lokalnych (powiatowego i gminnych) do aktywnej pracy na rzecz dziecka i rodziny (trend: stały),
- zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej

(trend: stały),

- wspieranie ruchu wolontariackiego (trend: stały),
- organizowanie spotkań z przedstawicielami lokalnych społeczności, organizacji pozarządowych, samorządów, lokalnego biznesu, itp. - popularyzujących działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych (trend: stały),
- tworzenie i wspólna z gminami realizacja programów osłonowych wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym w zakresie aktywizacji długotrwale bezrobotnych (trend: stały),
- upowszechnianie ogólnopolskich i ponadregionalnych projektów skierowanych do grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, które nie mogą być skutecznie objęte pomocą na poziomie powiatu (trend: stały),
- współpraca i wymiana doświadczeń w budowaniu systemów wsparcia z krajami Unii Europejskiej oraz miastami partnerskimi Powiatu Koszalińskiego (trend: stały),
- opracowywanie i kolportaż broszur, ulotek oraz materiałów edukacyjnych oraz informatora dla mieszkańców Powiatu w zakresie ich uprawnień i możliwości otrzymania wsparcia i pomocy (trend: stały/rosnący),
- współpraca z lokalnymi i regionalnymi mediami, w tym prowadzenie kampanii informacyjnych w zakresie prowadzonych działań i zadań (trend: stały/rosnący).

4.3.5.2. Cel operacyjny: **Zbudowanie skutecznego systemu pomocy dziecku i rodzinie**

Kierunki działań:

- poprawa drożności systemu pomocy społecznej poprzez sprawne informowanie o potrzebach i zagrożeniach (trend: stały/rosnący),
- stworzenie systemu wsparcia dla uchodźców i ich rodzin (trend: stały),
- tworzenie warunków dla integracji społecznej dla osób opuszczających zakłady karne, repatriantów oraz uchodźców (trend: stały),
- zapewnienie dostępu do profesjonalnej opieki dla dzieci i młodzieży w zakresie interwencji, socjalizacji i resocjalizacji (trend: stały),
- monitorowanie i ewaluacja programów pomocy dziecku i rodzinie, działania na rzecz rozwoju sieci gminnych świetlic środowiskowych (trend: stały),
- zapewnienie dostępu mieszkańcom Powiatu Koszalińskiego do różnych form poradnictwa specjalistycznego, usług medycznych i profilaktyki zdrowotnej oraz programów wspomagających dziecko i rodzinę (trend: stały),
- zgłaszanie ustawodawcy wniosków i opinii oraz sporządzanie zapytań w zakresie systemu wsparcia dziecka i rodziny (trend: stały),

4.3.5.3. Cel operacyjny: **Monitoring i ewaluacja Strategii**

Kierunki działań:

- powołanie i funkcjonowanie Zespołu Koordynującego realizację *Strategii* (trend: stały),
- dostosowywanie zapisów *Strategii* do zmieniających się warunków wewnętrznych i otoczenia (trend: stały),
- przeprowadzanie badań i analiz dotyczących problemów społecznych (trend: stały),
- informowanie społeczności Powiatu o sposobie realizacji *Strategii* oraz o efektach jej

- wdrażania (trend: stały),
- sporządzanie bilansu potrzeb Powiatu w zakresie pomocy społecznej (trend: stały).

4.4. WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII

W związku z koniecznością stałego wdrażania *Strategii* w Powiecie Koszalińskim, zasadne jest opracowanie wskaźników, dzięki którym będzie można m.in. ocenić stopień jej realizacji i efektywność.

- wskaźniki produktu będą możliwe do zweryfikowania na podstawie wydanych zaświadczeń, certyfikatów, list obecności, dokumentacji zdjęciowej, protokołów, kart monitoringu realizacji porozumień, itp. Mierzone będą:
  - liczbą godzin poświęconych na spotkania zespołu ds. monitoringu strategii co najmniej – 2 spotkania w roku,
  - liczbą godzin na potrzeby opracowania raportu z realizacji strategii w powiecie koszalińskim – co najmniej 40 h,
  - liczbą opracowanych sprawozdań – 1/ rocznie,
  - liczbą sporządzonych protokołów podczas spotkań związanych z monitoringiem strategii,
  - liczbą zrealizowanych inicjatyw na rzecz realizacji strategii,
- wskaźniki rezultatu odnoszą się do bezpośrednich efektów działań podejmowanych w ramach projektu, w tym:
  - liczba osób uczestniczących w działaniach związanych z realizacją strategii,
  - liczba nowych instrumentów wdrożonych w ramach realizacji strategii,
  - liczba nowych narzędzi wdrożonych w ramach realizacji strategii,
  - liczba zrealizowanych projektów/ programów w związku z realizacją strategii,
  - liczba osób objętych wsparciem w ramach programów i projektów,
  - liczba osób objętych wsparciem w ramach programów i projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.
- wskaźniki oddziaływania:
  - zbudowanie i wykorzystywanie systemu przepływu informacji pomiędzy instytucjami realizującymi założenia strategii,
  - liczba osób objętych działaniami w ramach realizacji strategii,
  - liczba instytucji współpracujących na rzecz realizacji założeń strategii,
  - tworzenie sieci współpracy na terenie Powiatu Koszalińskiego.

Wskaźnikami jakościowymi realizacji strategii będą:

- ocena współpracy między instytucjami,
- znajomość strategii na terenie Powiatu Koszalińskiego (gminy, instytucje, służby, ngo),
- nowe narzędzia wykorzystywane na potrzeby realizacji strategii,
- przepływ informacji pomiędzy instytucjami realizującymi strategię.

W sprawozdawczości ujęte będą także zakładane efekty działań (wskaźniki docelowe), które zostaną określone przez pożądane trendy: rosnące, stałe lub malejące. Pożądana skala działań (trendy) została wskazana przy każdym z kierunków działań przypisanych do każdego z celów operacyjnych. Tym samym możliwe będzie określenie osiągnięcia efektów związanych z realizacją *Strategii*, przy założeniu, że zakres czasowy sprawozdawczości

obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2022 roku) i roku ostatniego badania (dynamika trendu).

4.5. PROGNOZA ZMIAN Z ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ STRATEGII

W rezultacie podjętych działań ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2023-2028” przewiduje się wzrost zaufania mieszkańców do instytucji pomocowych, wzrost aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców Powiatu oraz zmniejszenia zasięgu występujących na jego terenie problemów społecznych, które zostały szczegółowo scharakteryzowane w niniejszej *Strategii*.

Tabela 32

Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Powiatu Koszalińskiego w wyniku realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Dzieci pozbawione prawidłowej opieki rodzin biologicznych umieszczone w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> – spadek liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, – wzrost liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych, – zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, – wzmocnienie kompetencji i potencjału rodzin zastępczych.
Brak kompetencji społecznych i wychowawczych rodzin	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność poradnictwa specjalistycznego i terapii, – międzypokoleniowość działań, – możliwość korzystania ze wsparcia Regionalnej Akademii Rodziny, – wzrost kompetencji wychowawczych rodzin.
Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami korzystających ze specjalistycznego wsparcia, – wzrost wiedzy o negatywnych skutkach społecznych uzależnień, – rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny.
Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> – dopasowanie oferty do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy, – zmniejszenie bezrobocia, – przerwanie dziedziczenia negatywnych postaw związanych z zatrudnieniem.
Niepełnosprawność	<ul style="list-style-type: none"> – podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych, – zaangażowanie osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, – dostępność do wszelkich informacji związanych z niepełnosprawnością, – aktualna diagnoza osób dotycząca niepełnosprawnych w Powiecie.
Przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy j dla rodzin dotkniętych przemocą, – skuteczna ochrona ofiar przemocy, – prowadzenie specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy,

Problem społeczny	Prognoza zmian
	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
Przestępczość	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenie liczby przestępstw, – eliminowanie aktów wandalizmu i chuligaństwa poprzez ofertę zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, – ochrona ofiar przestępstw, – zwiększenie aktywności służb publicznych w przeciwdziałaniu przestępczości.
Osoby starsze	<ul style="list-style-type: none"> – realny wpływ osób starszych na politykę senioralną w powiecie i gminach, – domy pomocy społecznej jako instytucje otwarte na zindywidualizowane potrzeby mieszkańców, – powstanie miejsc i instytucji przyjaznych seniorom, – rozwój wolontariatu osób starszych, – możliwość zapewnienia „opieki wytchnieniowej”, – osoby starsze postrzegane jako wartość społeczna, – poprawa standardu domów pomocy społecznej, – wysokokwalifikowani specjaliści zatrudniani w domach pomocy społecznej.
Zróżnicowane systemy i procedury wsparcia społecznego (powiat - gminy)	<ul style="list-style-type: none"> – wspólny dla Powiatu Koszalińskiego i gmin wchodzących w jego skład system wsparcia i pomocy mieszkańcom, – wspólne dla Powiatu Koszalińskiego i gmin wchodzących w jego skład procedury wsparcia i pomocy mieszkańcom.
Inne zdiagnozowane problemy (zagrożenia epidemiczne, handel ludźmi, cudzoziemcy)	<ul style="list-style-type: none"> – skuteczne działania w związku z stanem epidemii, stanem nadzwyczajnym, – dopasowanie działań do stanu zagrożenia, – stworzenie skutecznego systemu w stanach zagrożenia, – wytworzenie grupy specjalistów w podmiotach realizujących Strategię w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, – integracja społeczna, zawodowa cudzoziemców przebywających w Polsce, – Dostępność do informacji dla osób dotkniętych handlem ludźmi, – Zapewnienie poradnictwa dla cudzoziemców i dostępności informacji o prawach i uprawnieniach wynikających z przebywania w Polsce.

Źródło: Opracowanie własne

Prognozowane zmiany zostaną osiągnięte poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających dla dobra mieszkańców Powiatu w zakresie pomocy społecznej.

W ramach tej współpracy realizowane będą liczne programy pomocowe skierowane do konkretnych grup dotkniętych problemami społecznymi. Prognozowane zmiany w zakresie objętym *Strategią* zmierzać będą w kierunku zapewnienia spójności Powiatu w wymiarze społecznym.

4.6. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE

Samorząd powiatu, zgodnie z art. 19 *ustawy o pomocy społecznej*, opracowuje, aktualizuje i realizuje *Strategię*. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako powiatowa samorządowa jednostka organizacyjna realizuje zadania powiatu z zakresu polityki społecznej.

Rolą Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie jako jednostki organizacyjnej Powiatu jest koordynacja działań, inicjowanie rozwiązań oraz promowanie współpracy.

Zapewnienie synergii działań i realizacja aktywnej polityki społecznej Powiatu Koszalińskiego wymaga współpracy z samorządami i z województwem. W związku z powyższym uwzględniono również monitorowanie spójności działań w zakresie *Strategii*. Skuteczność funkcjonowania systemu wdrażania *Strategii* weryfikowana będzie poprzez prowadzony monitoring i ewaluację.

Samorząd powiatowy jest odpowiedzialny za kreowanie polityki społecznej w powiecie. Natomiast podmiotem odpowiedzialnym za koordynację i organizację procesu realizacji *Strategii* jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, które wykonuje zadania samorządu powiatu w zakresie polityki społecznej a także zadań powierzonych na podstawie innych przepisów, porozumień i umów.

Strategię realizować będą również inne jednostki organizacyjne samorządu powiatu, Komenda Miejska Policji w Koszalinie oraz w sposób pośredni organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej oraz inne podmioty zaangażowane w realizację polityki społecznej i samorządy gmin a w szczególności jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Monitoring *Strategii* odbywać się będzie w oparciu o określone wskaźniki. Źródłem pozyskiwania danych na potrzeby organizacji procesu monitoringu będą dane z oceny zasobów pomocy społecznej, sprawozdanie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach, jak również sprawozdania z realizacji ww. programów wojewódzkich oraz statystyka publiczna. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie będzie raz w roku przedstawiało Radzie Powiatu sprawozdanie z realizacji *Strategii* zawierające raporty z działań w danym roku budżetowym.

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w *Strategii* jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „*Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2023-2028*” będą realizowane w sposób ciągły w celu osiągnięcia zdefiniowanych celów strategicznych i operacyjnych. Podejmowane w tym kierunku działania odbywać się będą w ramach współpracy z samorządami gminnymi i samorządem wojewódzkim, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej.

Charakter *Strategii* integrującej działania istotne z punktu widzenia zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej regionu powoduje, że realizacja założonych przedsięwzięć nie może być finansowana wyłącznie z jednego źródła. Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Powiatu;
- środki przekazane Powiatowi z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszy krajowych (PFRON);

- projekty systemowe i konkursowe oraz pozakonkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny), fundusze norweskie.

Sprecyzowanie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na długofalowość realizacji dokumentu (6 letni okres obowiązywania), długookresowe źródła finansowania oraz różnorodność jednostek i organizacji realizujących zadania strategiczne. Ponadto zakłada się, że cele i działania wskazane w *Strategii* mają wyznaczać kierunki finansowania polityki społecznej Powiatu i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu w kolejnych latach. Jednocześnie dokument nie zakłada tworzenia nowych zasobów w ramach prowadzonej polityki społecznej, takich które wymagałyby dodatkowych, znacznych nakładów finansowych. Wobec powyższego należy przyjąć że wdrożenie niniejszego dokumentu nie wpłynie, w istotny sposób, zarówno na wielkość, jak i charakter wydatków w ramach polityki społecznej, w tym rynku pracy, które na przekroju lat przedstawiały się następująco:

Wydatki majątkowe i bieżące Powiatu Koszalińskiego na politykę społeczną (edukację, ochronę zdrowia, pomoc społeczną i rodzinę) przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 33
Wydatki Powiatu Koszalińskiego na politykę społeczną w latach 2018-2021

Rok	Wydatki majątkowe i bieżące na politykę społeczną
2018	55 863 364,45
2019	58 568 840,24
2020	66 130 273,69
2021	65 670 800,99

Źródło: Raporty ze stanu Powiatu Koszalińskiego z lat 2018,2019,2020,2021.

W ramach finansowania realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2023-2028 należy również przyjąć zasadę, że środki przeznaczane na ten cel oraz prowadzenie polityki społecznej, w kolejnych latach będą powiększane średnio o co najmniej 2,5 %. Ponadto podmioty odpowiedzialne za realizację zadań strategicznych będą podejmować starania o pozyskiwanie środków zewnętrznych, nawiązywanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, jak również kapitał finansowy na rozwój polityki społecznej.

Tabela 34
Prognozowane wydatki Powiatu Koszalińskiego na politykę społeczną w latach 2016-2024

Rok realizacji <i>Strategii</i>	Prognozowane wydatki Powiatu Koszalińskiego na politykę społeczną
2023	68 954 341,03
2024	70 678 199,56
2025	72 445 154,55
2026	74 256 283,41
2027	76 112 690,50
2028	78 015 507,76

4.7. MONITOROWANIE REALIZACJI I EWALUACJA STRATEGII

Celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników postępów w realizacji strategii. Monitorowanie realizacji Strategii odbywać się będzie na podstawie oceny realizacji Strategii. Ocena będzie dokonywana na podstawie składanych do PCPR Kart Realizacji Celów Strategii a także innych dokumentów przedkładanych na jego żądanie. Monitoring pod względem finansowym dokonywany będzie na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania planu wydatków ujętych w dokumentach Powiatu Koszalińskiego (w tym m.in. Raportu o stanie Powiatu Koszalińskiego).

Ewaluacja natomiast jest systemem oceny i interpretacji zgromadzonych danych. Jest działaniem o szerszym zakresie niż monitoring, który stanowi wstęp do jej realizacji. Głównym pytaniem ewaluacyjnym dotyczącym Strategii jest: Czy realizacja działań określonych w Strategii pozwoliła na efektywne rozwiązywanie problemów społecznych w Powiecie Koszalińskim?

Zarówno monitoring oraz ewaluacja Strategii dokonywana będzie w formie sprawozdania sporządzanego po zakończeniu roku kalendarzowego i przedstawianego przez dyrektora PCPR Radzie Powiatu w Koszalinie.

Współpraca pomiędzy Powiatem a sektorem publicznym oraz organizacjami pozarządowymi w celu realizacji planu odbywać się będzie:

- poprzez inicjowanie okresowych spotkań z kierownikami ośrodków pomocy społecznej gmin Powiatu Koszalińskiego, przedstawicielami organizacji pozarządowych i innych organizacji mających wpływ na rozwój Powiatu w zakresie polityki społecznej;
- poprzez przepływ informacji na sesjach Rady Powiatu.

Public Relations planu rozwoju lokalnego odbywać się poprzez:

- strony internetowe Powiatu – zamieszczenie Strategii oraz jej aktualizacja;
- działania informacyjno – promocyjne pracowników Powiatu;
- współpracę z redakcjami lokalnych mediów – przekazywanie za ich pośrednictwem ważnych informacji dotyczących bieżącej realizacji Strategii;
- prowadzenie własnej działalności wydawniczo - promocyjnej w formie różnego rodzaju wydawnictw dotyczących realizacji Strategii;
- wizualizacja – standardowe oznaczanie obiektów, wydawnictw i wystrojów upowszechniające wiedzę o efektach Strategii.

Instrumentem wdrażania *Strategii* będzie coroczny plan realizacji Strategii, przygotowywany i przedkładany na koniec roku do akceptacji Zarządowi Powiatu w Koszalinie. Dokument ten będzie zawierał - w oparciu o założone cele strategiczne i operacyjne – propozycje powiatowych programów operacyjnych, które będą realizowane poprzez konkretne działania zapisane w *Strategii*. Takie podejście pozwoli w przyszłości lepiej kontrolować sam proces wdrażania *Strategii*, określić dokładnie na podstawie przyjętego budżetu Powiatu środki finansowe niezbędne do realizacji powiatowych programów operacyjnych, wybrać najlepszych projektodawców, przygotować harmonogram działań oraz prowadzić na bieżąco kontrolę i ocenę wdrażania szczegółowych projektów.

5. PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2023-2028 jest kolejnym dokumentem strategicznym w Powiecie Koszalińskim, który wskazuje na konkretne działania w ramach przyjętych priorytetów. W ramach prac nad opracowywaniem *Strategii* ustalono, że przedmiot *Strategii* z racji swojej specyfiki wymusza pewne uproszczenia opisowe. Takie uproszczone zapisy pozwalają na włączenie wielu ciekawych inicjatyw i przedsięwzięć oraz uwzględnienie uwarunkowań i potrzeb lokalnych, które stanowią o realizacji przyjętych celów. Należy podkreślić, że *Strategia* przede wszystkim wskazuje kierunki działania w sferze polityki społecznej, które mają służyć wspólnej misji jaką jest **wzmacnianie Rodzin i mieszkańców Powiatu Koszalińskiego poprzez utrzymywanie, wspieranie i poszerzanie niezależności osobistej oraz aktywności z uwzględnieniem potrzeb i możliwości mieszkańca, Jego rodziny i otoczenia.**

Strategia wskazuje w jaki sposób wykorzystując pewne zasoby materialne i personalne a także inne podmioty życia społecznego można wspólnie zrealizować przyjęte cele. Takie podejście otwiera dla podmiotów niepublicznych wiele możliwości nie tylko uczestnictwa w ogólnym systemie pomocy mieszkańcom Powiatu znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, ale także daje możliwości pozyskiwania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Z pewnością *Strategia* nie wyczerpuje wszystkich działań, które można jeszcze uwzględnić w dokumencie. Wybrano te najpilniejsze i najważniejsze, przy czym kryterium wyboru stanowiły głównie praktyczne możliwości realizacji działań, zorientowanych przede wszystkim na przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków problemów społecznych oraz aktywizację zaniedbanych środowisk. Takie spojrzenie na politykę społeczną wynika z długoletniego bogatego doświadczenia Samorządu Powiatu oraz współpracy z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i z innymi partnerami społecznymi. Rzeczywistość pokaże, które założenia należy zmodyfikować - w czym pomocny będzie przyjęty sposób monitorowania i wdrażania *Strategii*. Należy pamiętać, iż przedstawiona *Strategia* z założenia jest otwarta i może podlegać modyfikacjom, zawsze jednak zmiany winny być korzystne dla mieszkańców Powiatu Koszalińskiego.

**6. Karta Realizacji Celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Powiecie Koszalińskim na lata 2023 – 2028**

Nazwa jednostki sprawozdającej:.....

Jednostka / ngo odpowiedzialna za realizację zapisów Strategii		
Cel strategiczny		
Cel operacyjny		
Podjęte działania		
Opis realizacji		
Nazwa wskaźnika	Wartość w roku bazowym (2022)	Wartość w roku .....
Wydatki jednostki / ngo przeznaczone na osiągnięcie strategicznego kierunku działań ....., w tym fundusze zewnętrzne.		

.....

Podpis osoby wypełniającej kartę

.....

Podpis osoby reprezentującej
jednostkę organizacyjną / ngo